
Regionala utvecklingsnämndens årsrapport 2020

Innehåll

Mål och målpuffyllelse.....	6
Läsanvisningar	7
Inledning.....	8
Sammanfattande bedömning av målpuffyllelse i strategiska mål	10
Hållbart nyttjande av resurser	10
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle.....	10
God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa	11
Tydligt regionalt ledarskap	11
Hållbart nyttjande av resurser	11
Framgångsfaktor: Bidra till hållbar näringslivs- och konsumtionsutveckling i ett globalt perspektiv	11
Norrbottnens miljöpris till BD Fisk	11
Näringslivspriset till Local Hero.....	11
Fiske som blå näring	12
Regional fysisk planering	12
Kunskapshöjande och nätverkande.....	13
Strandskyddsutredningen.....	14
DigiBy för ökad samhällsservice i landsbygd	14
Framgångsfaktor: Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor	15
En elnätsanalys för att visa på framtida behov	15
Temadag gröna näringar	15
Fonden för rättvis omställning	15
Satsningar på solel	16
LTU Green Fuel kan fortsätta	16
Energikontor Norr stärker energiarbetet på lokal och regional nivå.....	16
Framgångsfaktor: Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens	17
Varsel och arbetslöshet till följd av pandemin.....	17
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle.....	17
Framgångsfaktor: Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap	17
Fortsatt nationellt stöd till Arctic Business Incubator.....	17
Almi Företagspartner Nord har stärkt innovationskraften	18
BD Pops arbete i en pandemiutsatt bransch.....	18
Digital premiärvisning för Filmpool Nord.....	18

Investeringar i Norrbotten hittar unika affärsmöjligheter	19
Kraftsamling för stärkt etableringsarbete i kommunerna	19
Fortsatta insatser under pandemin	19
Stora anspråk på projektstöd och företagsstöd.....	20
Framgångsfaktor: Civila samhället är en viktig part i samhällsutvecklingen.....	20
God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa	21
Framgångsfaktor: Unga kvinnor och män är delaktiga i samhällets utveckling	21
Arbetet med folkbildningen försenas.....	21
Länsungdomsråd och Ungt samråd för ökad delaktighet.....	21
Framgångsfaktor: Goda möjligheter till jämlik och jämställd utbildning och ett livslångt lärande	22
Kommunernas lärcentra har stärkts	22
Valideringsfunktion har utvecklats	23
Framgångsfaktor: Bidrag och stöd bidrar till att förverkliga övergripande strategier och planer.....	23
Regionala utvecklingsstrategin har fått en bra start	23
Fortsatt arbete med hållbara projektstöd.....	24
Uppföljning Kulturplan och ny handläggningsplattform.....	24
Tydligt regionalt ledarskap	25
Framgångsfaktor: Aktiv dialog i samspel med regionala aktörer för att vara rösten i territoriet.....	25
Regionens arbete inom Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR).....	25
Ordförandeskap Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)	25
Framgångsfaktor: Norrbottens möjligheter är kända så beslut på nationell och EU-nivå blir gynnsamma för Norrbotten	26
Regional förnyelse bidrar till ökad kunskap	26
Kännedom om Norrbotten	27
Morgonrock ersattes av Let's talk	27
Nordkalotträdet vill främja och öka samarbetet.....	28
Europaforum Norra Sverige har varit aktiva	28
North Swedens nya organisation	29
Regionens arbete inom Assembly of European Regions (AER)	30
Påverkansarbete i allmänhet och synnerhet	30
Arbetet med regionens påverkansfrågor fortgår	31
Medborgare	34

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål	34
Goda kommunikationer	34
Ett rikt och brett kulturliv	34
Goda kommunikationer	34
Framgångsfaktor: En infrastruktur som möter morgondagens behov ..	34
Långsiktigt planeringsarbete	34
Framgångsfaktor: God tillgänglighet i digital och fysisk infrastruktur	35
Predictive Movements	35
Den digitala infrastrukturen viktig vid samhällsstörningar.....	36
Bredbandsutbyggnaden går långsamt	36
Framgångsfaktor: En väl fungerande kollektivtrafik	37
Kollektivtrafiken påverkas hårt av pandemin	37
Pendeltågstrafiken utvecklas.....	37
Regionala flygplatser viktiga i pandemin men hårt drabbade.....	38
Ett rikt och brett kulturliv	38
Framgångsfaktor: Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med brett och spets.....	38
Ökat digitalt kulturutbud.....	38
Behovsanpassade åtgärder	39
Framgångsfaktor: Mottagarkapacitet i kommunerna	40
Verksamhet	41
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål	41
En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet.....	41
En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet.....	41
Framgångsfaktor: Verksamheten utvecklas för att svara mot behoven	41
Dialog med kommunerna.....	41
Konferensen Utveckla Norrbotten	42
Framgångsfaktor: Mötesplatser för kulturen och det civila samhället..	42
Samråd och projekt för utveckling och samverkan.....	42
Ekonomi.....	44
Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål	44
God ekonomisk hushållning	44
Ökade intäkter.....	44
Effektiv verksamhet i paritet med riksnittet i våra verksamheter.....	44
Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent	44
God ekonomisk hushållning	45

Framgångsfaktor: Verksamheten är anpassad till den aktuella intäktsnivån.....	45
Ökade intäkter.....	45
Framgångsfaktor: Skapa förutsättningar för ökad befolkning	45
Världsarvet Struves meridianbåge	45
Framgångsfaktor: Mobilisera externt utvecklingskapital	46
Arbetet med regionaliserade naturresursavgifter	46
Skrivarbetet för nya EU-program fortskrider	46
Framgångsfaktor: Avgifter på externa uppdrag och konsultativa tjänster	47
Stöd och avgifter inom kulturmiljöområdet på Norrbottens museum ..	47
Effektiv verksamhet i paritet med rikssnittet i våra verksamheter.....	47
Framgångsfaktor: Effektiva processer	47
Benchmarking.....	47
Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent	48
Framgångsfaktor: Ekonomiska handlingsplaner genomförs.....	48
Ekonomisk uppföljning.....	48
Ekonomisk redovisning	49
Avvikelse mot budget	49
Avvikelse mot budget	50
Investeringar	50
Anslag 1:1 Regionalt tillväxtarbete	51
Uppföljning regiondelägda bolag	51
Almi Företagspartner Nord AB	51
Arctic Business Incubator AB	52
BD Pop AB	52
Energikontor Norr AB	53
Filmpool Nord AB	53
Informationsteknik i Norrbotten AB.....	54
Investeringar in Norrbotten AB	54

Mål och måluppfyllelse

Resultaten för styrmått, kontrollmått och aktiviteter ger tillsammans en samlad bedömning av måluppfyllelsen för de strategiska målen.

Den samlade bedömningen av de strategiska målen som regionala utvecklingsnämnden arbetar med visar att samtliga elva mål är delvis uppnådda.

Samhälle		Medborgare		Verksamhet		Ekonomi		
Strategiska mål	Styrmått	Strategiska mål	Styrmått	Strategiska mål	Styrmått	Strategiska mål	Styrmått	
Hållbart nyttjande av resurser		Goda kommunikationer		En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet		God ekonomisk hushållning		
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle		Ett rikt och brett kulturliv				Ökade intäkter		
God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa						Effektiv verksamhet i paritet med riksnittet i våra verksamheter		
Tydligt regionalt ledarskap						Effektivera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent		

Läsanvisningar

I de följande avsnitten presenteras hur verksamheten bidrar till att uppnå målen i planen för den regionala utvecklingsnämnden (RUN).

Presentationen följer regionens styrmodell och är en beskrivning av verksamhetens resultat utifrån perspektiven Samhälle, Medborgare, Verksamhet och Ekonomi.

Strategiska mål är strävansmål som tydliggör vad regionen behöver inrikta sig på för att nå visionen. De strategiska målen är fastställda av regionfullmäktige som också har lyft fram framgångsfaktorer för att nå de strategiska målen.

Styrmått är målsatta mätvärden som ska bidra till värderingen av de strategiska målen.

Kontrollmått är kompletterande mått som ska bidra till värderingen av resultaten och utvecklingen av de strategiska målen.

Den sammanfattande bedömningen av måluppfyllelsen av de strategiska målen är en samlad bedömning, vilket innebär att resultatet för enskilda styrmått och kontrollmått inte nödvändigtvis får avgörande genomslag på måluppfyllelsen, utan även andra faktorer påverkar.

Bedömningen av styrmåtten görs med färgmarkeringar och utvecklingspilar enligt nedan:

Om styrmåttet är ett nyckeltal eller liknande:

	Målet har uppnåtts	Definition: Resultatet ska vara lika med målet eller bättre
	Målet har delvis uppnåtts	Definition: Resultatet är bättre än ingångsvärdet men når inte målet
	Målet har inte uppnåtts	Definition: Resultatet är som ingångsvärdet eller sämre
	Måttet bedöms ej för perioden	
	Förbättring	Definition: Resultatet är bättre än ingångsvärdet
	Oförändrat	Definition: Resultatet är lika som ingångsvärdet
	Försämring	Definition: Resultatet är sämre än ingångsvärdet

Om styrmåttet är en aktivitet:

	Aktiviteten är slutförd
	Aktiviteten är påbörjad
	Aktiviteten har inte påbörjats
	Måttet bedöms ej för perioden

Inledning

Året kommer gå till historien med snabba omvärldsförändringar som skapat nya spelregler och förutsättningar för individer och samhället. Norrbotten som under flera år haft en stark utveckling avseende näringsliv och kulturliv fick liksom många andra regioner känna av den snabba inbromsningen då pandemin bröt ut. I länet har främst besöksnäringen, restauranger och kulturlivet drabbats.

Både EU och den svenska regeringen har vidtagit åtgärder för att mildra konsekvenserna för närings- och kulturlivet. Som regionalt utvecklingsansvarig har regionen en rad verktyg att arbeta med. Stöd till företag och satsningar på kompetenshöjande insatser inom digitalisering och hållbarhet har genomförts. Tack vare goda kontakter med kommunerna och näringslivsorganisationer kunde insatser vidtas som kom näringslivet till del. Verksamheten ställde snabbt om med utformning av nya stöd.

Även kultursektorn har drabbats hårt av pandemin. Många är de kulturutövare som drabbats när föreställningar ställts in eller skjutits upp. Tack var en kreativitet och en förmåga att ställa om har delar av kulturutbudet blev digitalt. Regionens kulturinstitutioner har ställt om och provat andra lösningar. Det gjorde att många kunde ta del av kulturen. För att stötta kulturutövarna har regionen kunnat dela ut arbetsstipendier till ett sextiotal utövare inom kulturella och kreativa näringar.

I början av året var kompetensförsörjning och svårigheten att rekrytera rätt kompetens högt på agendan. Det bedöms också vara anledningen till att länet har klarat sig relativt bra avseende varsel och arbetslöshet.

Under året påbörjades arbetet med att formulera nya EU-program. De är viktiga för att säkerställa externt utvecklingskapital till länet. En ny fond för en rättvis omställning introducerades av EU med fokus på stålindustrins värdekedja.

Effekterna av pandemin har också visat hur internationellt Norrbotten är. Både avseende besöksnäringen men också avseende samarbetspartners och nyckelkompetenser för näringslivet. Gränssamarbetet och den fria rörelsen över gränser påverkades också av pandemin. Att kunna röra oss fritt över landsgränserna var inte längre en självklarhet.

Påverkansarbetet har utvecklats vidare med flera konkreta frågor som strand-skydd, elnätsanalyser och Norrbotten som ett rymdlän.

Kollektivtrafiken har drabbats hårt av pandemin med ett minskat resande och därmed minskade intäkter. Samtidigt startade tågpendeln mellan Boden och Luleå.

Under året har digitaliseringen tagit stora språng och den digitala mognaden har ökat. Den digitala infrastrukturen har fungerat väl och klarat av det ökade trycket som kommer av digitala möten och hemarbete.

Under året aviserade näringslivet flera större investeringar som en del i den gröna omställningen. Det finns goda möjligheter för de som vill ställa om till hållbara lösningar att testa och utveckla produkter och tjänster i Norrbotten. Den internationella konferensen DemoNorth genomfördes i februari på temat arktiska testbäddar.

Regionala utvecklingsnämnden genererar ett underskott om 7,6 miljoner kronor. Årsresultatet är bättre än prognosen per oktober. Orsaken till förbättringen beror till största delen på att Länsstrafikens preliminära resultat för 2020 visar på ett lägre underskott på årsbasis än per oktober.

Samhälle

Perspektivet SAMHÄLLE beskriver hur förutsättningar för Norrbottens utveckling tas till vara med befolkningens bästa i fokus. Här behövs samverkan med kommuner, myndigheter och andra aktörer för att uppnå målen.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål

Strategiska mål	Färg	Framgångsfaktor
Hållbart nyttjande av resurser		Bidra till hållbar näringslivs- och konsumtionsutveckling i ett globalt perspektiv
		Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor
		Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens
Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle		Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap
		Civila samhället är en viktig part i samhällsutvecklingen
God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa		Unga kvinnor och män är delaktiga i samhällets utveckling
		Goda möjligheter till jämlik och jämställd utbildning och ett livslångt lärande
		Bidrag och stöd bidrar till att förverkliga övergripande strategier och planer
Tydligt regionalt ledarskap		Aktiv dialog i samspel med regionala aktörer för att vara rösten i territoriet
		Norrbottens möjligheter är kända så beslut på nationell och EU-nivå blir gynnsamma för Norrbotten

Hållbart nyttjande av resurser

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Flera satsningar görs som bidrar till en hållbar näringslivsutveckling samtidigt som Norrbotten har goda förutsättningar att komma väl ut i det nya EU-programmet för en rättvis omställning där den svenska stålindustrins värdekedja är prioriterad. Insatser har initierats under året för att möta det ökade antalet varsel och arbetslöshet till följd av pandemin. Under året har regionen inlett processer som kopplar den regionala utvecklingsstrategin till fysisk planering. På så sätt utvecklas regionens roll inom fysisk planering.

Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Besöksnäringen har påverkats hårt av pandemin. Regionen har med hjälp av

dialog med näringslivet och våra verktyg genomfört åtgärder som har kunnat mildra effekterna. Basindustrin och dess underleverantörer har inte påverkats i samma utsträckning. Trycket på projekt- och företagsstöd har varit högt under året. Ett arbete med att ta fram en överenskommelse mellan regionen, länsstyrelsen och civilsamhället har genomförts.

God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Länsungdomsrådets arbete med att öka antalet deltagare, stärka nätverket och öka fokus på kulturfrågor stannade av till följd av pandemin. Under perioden har insatser gjorts inom området kompetensförsörjning med utbildningsmöjlighet för att möta situationen med ökat antal varsel och arbetslösa. En uppföljning av regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen visar att åtgärder vidtas som bidrar till deras genomförande.

Tydligt regionalt ledarskap

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare. Att koppla en påverkansfråga till någon typ av händelse, egen rapport eller utredningsförslag skapar stor nytta. Samverkan med andra är även det en tydlig framgångsfaktor i arbetet med påverkansfrågor.

Hållbart nyttjande av resurser

Framgångsfaktor: Bidra till hållbar näringslivs- och konsumtionsutveckling i ett globalt perspektiv

Norrbottens miljöpris till BD Fisk

Almi Företagspartner Nord, Region Norrbotten och Energikontor Norrs miljöpris på 50 000 kronor tilldelades i år BD Fisk. BD Fisk visar hur hållbar utveckling ligger i fokus i alla led av verksamheten genom tydlig kommunikation, kravställningar och certifieringar för både egen produktion och hos sina leverantörer. Viljan att arbeta långsiktigt med systemförändringar är tydlig, och de har genomtänkta strategier för att minska både sin och sina leverantörers klimatpåverkan och resursanvändning.

Företaget verkar för ett hållbart samhälle ur både lokalt och globalt perspektiv genom att bidra till det globala Agenda 2030-målet om hållbar konsumtion och produktion. Bidra till det globala Agenda 2030-målet om hav och marina resurser. BD Fisk arbetar för ett hållbart vattenbruk och ett levande hav med livskraftiga fiskbestånd idag och i framtiden genom certifierade produkter.

Näringslivspriset till Local Hero

Almi Företagspartner Nord och Region Norrbottens gemensamma näringslivspris tilldelades i år Pensionatet Malmgatan AB. De har inte bara själva

ställt om utan även hjälpt andra när hela världen förändrats. Norrbottens näringslivspris tilldelas två handlingskraftiga eldsjälar, Lisa Hellmér och My Bergström, som startat Local Hero. Det är ett initiativ för att stötta lokala företag i pandemitider. Lisa och My driver till vardags restaurang, bed & breakfast samt butik under namnet Pensionatet. Local Hero bygger på att det går att stötta den lokala handeln på många olika sätt, genom att köpa take away-mat, en blombukett eller det där lilla extra. Det går att lägga upp en bild och text med hashtag #localhero och ort för att sprida inspirationen. Idag finns Local Hero-initiativet spritt över hela Sverige.

Fiske som blå näring

Region Norrbottens arbete med den blå näringen syftar dels till att öka den lokala livsmedelsförsörjningen och dels till att värna livskraftiga kust- och skärgårdssamhällen vilket i sin tur både ökar Norrbottens självförsörjningsgrad och attraktivitet. Detta syfte är även i enlighet med mål 14 b i Agenda 2030 som handlar om att säkerställa tillträde för småskaliga fiskare till marina resurser och marknader.

Tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten och Norrbottens kustfiskares producentorganisation har ett samarbete initierats för att skapa förutsättningar för ett livskraftigt lokalt förankrat småskaligt yrkesfiske med lokal förädling av fiskeråvaran. Samarbetet har bland annat resulterat i att generaldirektören för Havs- och vattenmyndigheten besökt Norrbotten två gånger under år 2020 för att diskutera fiskets förutsättningar och framtid med regionala representanter.

Under år 2020 bildades regionnätverket *Hållbart och lokalt förankrat yrkesfiske med framtidstro* där Region Norrbotten är en av de drivande aktörerna. I dagsläget ingår elva av Sveriges regioner i nätverket som bedriver ett aktivt påverkansarbete genom att anordna seminarium, svara gemensamt på remisser och anordna möten med nyckelpersoner inom fiskepolitiken och förvaltningen av fiskeresurser.

Regional fysisk planering

Under 2020 har Region Norrbotten utvecklat sin roll inom regional fysiska planering och genomfört ett antal insatser för att koppla den regionala utvecklingsstrategin till fysisk planering. Nedan följer några exempel:

Samplanering: Projektet *Regional strategisk samordning för hållbar tillväxt* i Norrbotten har pågått mellan 2018 och 2020 och slutrapporterades i oktober. Viktiga kunskaper och erfarenheter inom strategisk fysisk planering förvärvades i projektet för att utveckla Region Norrbottens roll i regional fysisk planering och att knyta samman den regionala utvecklingsstrategin med de kommunala översiktsplanerna. En vägledning för Samplanering togs fram för samordning av regionala planeringsprocesser, rollfördelning planeringsaktörer och storregional aktörskartläggning av intressenter i samhällsplanering. Besöksnäringen fungerade som case för att studera hur fysisk planering kan skapa förutsättningar för näringslivet. Förväntat resultat av

projektet är en samverkansöverenskommelse mellan regionala planeringsaktörer och kommuner med en tillhörande handlingsplan för de närmaste åren med gemensamma insatser. Samverkansöverenskommelsen lägger grunden för processen att ta fram strukturbild för Norrbotten i samverkan med andra aktörer.

Strukturbild: Strukturbildsarbetet kommer att pågå 2020-2022 och syftar till att knyta samman den regionala utvecklingsstrategin med kommunernas översiktsplaner. Strukturbilder är ett sätt att med hjälp av kartor visualisera strategiskt viktiga utvecklingsfaktorer i länet. Med vägledningen för samplanering som grund ska strukturbilder tas fram för Norrbotten i samverkan med länets kommuner, Länsstyrelsen, Trafikverket, Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Norrbottens kommuner. Till strukturbildsarbetet knyts ett antal referensgrupper från viktiga intressenter, till exempel Swedish Lapland Visitors board (Besöksnäring) och Samforma (Civilsamhälle), Region Norrbottens länsungdomsråd (LUR) och Sametinget.

Satsningen *Vägar till hållbar utveckling* i Norrbotten har startats upp under året. Syftet med projektet är att hållbarhetsintegrera den regionala utvecklingsarbetet. Inom insatsområde 1, Hållbar strukturbild, har ett nätverk för hälsofrämjande samhällsplanering etablerats. Nätverket är en samverkan mellan den regionala utvecklingsstrategin och den regionala folkhälsostrategin och innebär samverkan mellan folkhälsostrategier inom regionen och i kommunerna samt med forskare inom hälsofrämjande samhällsbyggnad vid Luleå Tekniska Universitet. Aktiviteterna inom nätverket förväntas leda fram till en regional strategi för hälsofrämjande samhällsplanering som bidrar till att uppfylla målen *11 Hållbara städer och samhällen* och *3 God hälsa och välbefinnande* i Agenda 2030. Övriga aktiviteter inom Hållbar strukturbild omfattar framtagandet av kunskapsunderlag om hur samhällsplaneringen i Norrbotten kan bidra till att uppfylla målen i Agenda 2030 samt framtagandet av hållbarhetsanalyser av regional transportplanering. Förväntat resultat är att hitta verktyg för att integrera alla hållbarhetsperspektiv i arbetsprocesser för framtagandet av regionala planeringsunderlag såsom Strukturbild, Länstransportplan och Trafikförsörjningsprogram för en hållbar utveckling.

Regionens roll som samrådspart enligt plan- och bygglagen (PBL): Regionen har lämnat samordnade yttranden över kommunala översiktsplaner och deltagit i workshops anordnade av kommunerna inom deras arbete med översiktsplaner. Det finns en stående rubrik i våra yttranden som rör hållbarhetsaspekter som Agenda 2030, barnkonventionen, folkhälsa, jämställdhet, hållbara transporter samt klimatanpassning, en viktig del i att nå det strategiska målet om hållbart nyttjande av resurser.

Kunskapshöjande och nätverkande

En del i att utveckla regionens roll i den fysiska planeringen är att vara aktiv i nätverkande sammanhang för att sprida information om det arbete vi gör och att lära oss av andra. Under 2020 har vi deltagit och hållit presentationer

om regionens arbete med fysisk planering som regionalt utvecklingsansvarig i nätverk inom samhällsplanering. Det handlar till exempel om ÖP-samverkan Norrbotten, nätverket för samhällsplaneringschefer, Länsstyrelsens dialogmöte om bostadsförsörjningsprogram, Samhällsplaneringsdagarna och Tillväxtverkets erfarenhetsträffar.

Regionen har även deltagit i ett antal seminarier, utbildningar och workshops med tema samhällsplanering och hållbarhet, exempelvis SKR:s nätverk för regionala planerare och utbildningar inom fysisk planering, Boverkets arbete med vägledning för kommunala arkitekturstrategier, Tillväxtverkets träffar om tillväxtskapande samhällsplanering, och RegLabs Hållbarhetsnätverk.

Strandskyddsutredningen

Region Norrbotten deltog med en strateg i expertgruppen till den statliga utredningen *Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd* (SOU 2020:78). Att öka bostadsbyggandet är en prioriterad fråga i den regionala utvecklingsstrategin. Förslag till åtgärder är att påverka nationell nivå att hitta flexibla möjligheter för byggande i attraktiva och strandnära lägen. Att delta i utredningen gav möjligheten att bidra med det regionala utvecklingsperspektivet i miljölagstiftningen.

DigiBy för ökad samhällsservice i landsbygd

Syftet med DigiBy-projektet är att, i bred samverkan mellan Region Norrbotten, Norrbottens alla kommuner och Luleå tekniska universitet, genomföra pilottester för att öka kunskapen om och tillämpningen av digitaliseringens möjligheter för serviceutveckling i gles- och landsbygder.

Under året har en lösning för att enkelt kunna distribuera information från projektet, byar, kommuner med flera till varandra. Detta inkluderar en stor datorskärm med tillhörande utrustning. Skärmar har monterats i Soutujärvi, Morjärv, Kalix, Niemisel och Gunnarsbyn och projektet planerar för ytterligare ett antal installationer.

För att erbjuda möjligheter för utlämning av paket och varor utanför butikernas ordinarie öppettider har en pilot för utlämningsboxar med kodlås som man kan öppna dygnet runt genomförts. Boxarna finns tre orter. Dialog pågår med PostNord, DHL och Schenker för att ta fram en lösning som möjliggör att paket ska kunna levereras via de digitala paketboxarna.

Ett av DigiBys pilotprojekt är att utveckla länets bokbussar till att bli rullande DigidelCentra. På länets vägar rullar idag sju bokbussar som varje vecka möter massor av låntagare i norrbottniska byar. Förutom att låna böcker ska medborgare kunna ställa frågor om användning av mobiltelefon, surfplatta eller dator. Det finns även möjlighet att få hjälp med att ladda ner en app eller få veta hur ett säkert lösenord ska se ut. Det ska även vara möjligt få stöd i att utveckla digital delaktighet och kunskap. Både nybörjare och vana digitala användare är välkomna och naturligtvis är alla tjänster kostnadsfria. Piloten startade upp under hösten 2020 med bokbussen i Piteå och

har ambitionen att utvidga piloten till att även gälla fler bokbussar i Norrbotten.

Digitala butiker, där man med elektroniskt lås och digital betalning kan handla utanför ordinarie öppettider, testas. Just nu pågår försök hos livsmedelshandlare i Moskosel och Soutöjärvi.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Utveckla regionens roll i den fysiska planeringen	RUN	Tidsplan för framtagning av regionplan		

Framgångsfaktor: Minskning av klimatpåverkande utsläpp och omställning till förnyelsebara energikällor

En elnätsanalys för att visa på framtida behov

Under året levererades den första regionala elnätsanalysen som ett inspel tillsammans med de andra elnätsanalyser som tagits fram av länsstyrelser i södra Sverige. Rapporten berättar om förutsättningarna för elförsörjning i länet som helhet och har fått stort genomslag lokalt och nationellt.

Under hösten påbörjades steg två av den regionala elnätsanalysen i samarbete med länets kommuner. Förväntat resultat är en ökad kunskap om hur planberedskapen och förutsättningen för elförsörjning ser ut på kommunal nivå. Detta blir ett planeringsunderlag till kommunerna och till arbetet med strukturbild för Norrbotten.

Temadag gröna näringar

Som ett led i att synliggöra resultat av genomförda eller pågående satsningar genomfördes ett temasammanträde med fokus på gröna näringar och ökad självförsörjningsgrad. Ledamöterna fick ta del av resultaten från arbetet med den regionala livsmedelsstrategin, satsningen gröna näringar med Grans naturbruksgymnasium som nav samt skogs- och lantbrukarnas arbete med hållbarhetsfrågor.

Fonden för rättvis omställning

En strategi med finansiering från Fonden för rättvis omställning (Just Transition Fund) tas fram av Tillväxtverket i nära samverkan med Region Norrbotten. Fonden ska underlätta för omställning av bland annat stålindustrin i Norrbotten och är en del av EU:s Green Deal. Finansieringens storlek är fortfarande osäker, liksom vilka krav som ställs på medfinansiering. Det kommer att tydliggöras under 2021.

Satsningar på solel

Det finns en stor potential för ett utvecklat och växande näringsliv inom solenergi. Enligt Energimyndighetens nya strategi för solel förväntas solcellsbranschen i Sverige sysselsätta närmare 2 000 personer på heltid 2020. Solenergi är dock ett relativt utvecklat område i Norrbotten. Här finns få installerade anläggningar jämfört med övriga Sverige och endast ett fåtal lokala leverantörer som erbjuder solceller.

Region Norrbotten har därför medfinansierat ett regionalfondsprojekt som har målsättningen att öka efterfrågan på solel bland små och medelstora företag (SMF) i Övre Norrland. Det ska ske genom ökade investeringar av solel bland SMF och ökad kunskap om solel i nordiska förhållanden. Projektet ska arbeta med kunskapshöjande insatser för att säkra installationer av god kvalitet och öka efterfrågan på solel. Projektet kommer att ha ett visst fokus mot målgruppen kommersiella fastighetsägare och industri eftersom intresset från denna målgrupp är stort och det finns god potential för solel på tak och fasader. Projektet ska även testa nya koncept och affärsmodeller för solel, till exempel fasadmonterade och byggnadsintegrerade system och lagring.

LTU Green Fuel kan fortsätta

LTU Green Fuels är en av världens mest avancerade pilotanläggningar för förgasning av olika slags bioprodukter till syntetgas och gröna bränslen. Fokus ligger på att ersätta fossil olja med gröna bränslen. Det har funnits oklarheter kring anläggningens framtid men efter en gemensam satsning från regionen, LTU, Längmanska företagarfonden, Piteå kommun och Luleå kommun kommer anläggningen att finnas kvar under en längre period.

Energikontor Norr stärker energiarbetet på lokal och regional nivå

Energikontor Norr har som uppdrag att driva energi- och klimatfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Bolagets mål är att verka för att öka andelen förnybara energikällor i regionen och verka för en effektivare användning av energi och naturresurser. Mycket av arbetet drivs i form av projekt där målgruppen oftast är offentliga aktörer och små och medelstora företag.

Under året har bolaget delvis fokuserat på arbetet med att minska de fossila utsläppen från transporter. Det arbetet kommer sannolikt att få en större roll framöver. Bolaget har fortsatt att ge stöd till kommunerna i deras strategiska energi- och klimatarbete för att nå de regionala energi- och klimatmålen. En energi- och klimatöversikt för länet år 2020 har tagits fram i samarbete med Länsstyrelsen i Norrbotten. Stöd har getts till mindre företag för att de ska komma igång med sitt hållbarhetsarbete, integrera det i affärsstrategi och öka konkurrenskraften. Tillsammans med ett antal regionala aktörer, med LRF som projektledare, har en insats genomförts för att öka intresset för solel bland de två nordligaste länens lantbrukare.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Ta fram handlingsplan för genomförande av Norrbottens klimat- och energistrategi	RUN	Handlingsplan antagen		
Aktivitet: Höja kunskapsnivån så hållbarhetskonsvenser inkluderas i beslutsprocesser	RUN	Kunskaps-höjande aktiviteter för förtroendevalda och tjänstepersoner genomfört		

Framgångsfaktor: Ett samlat utbildningsutbud i länet som matchar arbetslivets behov av kompetens

Varsel och arbetslöshet till följd av pandemin

2020 har präglats av pandemin och många branscher och företag i Norrbotten har drabbats. För att möta detta beviljades Region Norrbotten under våren medel från EU:s socialfond för att erbjuda kompetensutvecklingsinsatser till ekonomiskt utsatta företag i projektet Samling för jobb och framtid. Projektet verkar i hela länet och insatser görs i samarbete med kommuner, universitet, Swedish Lapland Visitors Board och IUC Norr.

Från september månad har projektet arbetat med att samla in behov, prioritera insatser, upphandla och genomföra. Fram till sista december har projektet upphandlat insatser som omfattar 76 företag och 182 deltagare. Framför allt företag inom biltestnäring, besöksnäring och små och medelstora industriföretag har så här långt berörts. Projektet löper under hela 2021.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal lediga jobb per arbetslös i Norrbotten	RUN	Positiv trend		

Ett brett, starkt näringsliv och civilsamhälle

Framgångsfaktor: Stärka miljöer för innovationer och entreprenörskap

Fortsatt nationellt stöd till Arctic Business Incubator

Bolaget har under hösten fått klart med finansiering i Vinnovas nationella inkubatorprogrammet för perioden 2021-2024. Bolaget tilldelades maxbelopp (som en av få inkubatorer i Sverige) med 5 000 000 kr för 2021 och 2022. Bolaget får under 2021 dessutom 1 800 000 kr i verifieringsmedel (till bolag som direkt statsstöd). Verifieringsmedel 2022 tilldelas senare.

Bolaget har blivit beviljat medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden till projektet Northern Spinoff Business, i vilket man tillsammans med LTU Business och studenter från LTU ska hitta och förädla norrbottniska affärsidéer med potential att slå internationellt. De bästa idéerna vidareutvecklas och paketeras för att kunna generera nya affärer och jobb till regionen.

Almi Företagspartner Nord har stärkt innovationskraften

Med målet att stärka innovationskraften i Norrbotten och Västerbotten har Almi Nord sedan 2017 tillsammans med LTU Business drivit projektet Innovationskraft Nord med finansiering från Vinnova. Projektet har erbjudit privatpersoner ett kostnadsfritt och effektivt innovationsstöd på upp till 50 000 kronor av erfarna rådgivare. Hela 367 idéer har fått hjälp vilket har bidragit till kommersialiseringen av 54 idéer och flera nya företag i regionen. Idéerna som kommersialiserats har haft en stor branschbredd, t ex sport- och fritidsprodukter, digitala hållbarhetstjänster, cleantech samt innovativa hus- och hemlösningar.

BD Pops arbete i en pandemiutsatt bransch

Musikbranschen har berörts kraftigt av pandemin och många har fått ställa om sin verksamhet. Begränsningen av antalet människor som får samlas har i princip inneburit ett näringsförbud för många aktörer i branschen och har särskilt hårt drabbat de kringnäringar som finns runt en artist: arrangörer, ljud och ljus etc. En ökning har setts i antalet musikproduktioner i studio då branschen har fått mer tid för den typen av verksamhet när hela konsertverksamheten står stilla.

Bolaget testat nya verktyg och ny teknisk utrustning för att kunna arbeta med kreativt skapande på distans. Det har resulterat i att BD Pop börjat undersöka möjligheten till ett innovationsprojekt där teknik och kreativa processer möts, BD Songwriters Digital. Planen är att ta fram en kravspecifikation till en teknisk plattform där kulturella och kreativa näringar (KKN) och teknikföretag kan mötas och skapa en kreativ miljö där låtskrivare kan arbeta och skapa på distans. Bolaget samverkar med Centrum för Distansöverbyggande Teknik (CDT) på Luleå tekniska universitet. Tjänsteleverantörer inom den nya generationens kommunikation 5G har också visat stort intresse för projektet.

Digital premiärvisning för Filmpool Nord

Med anledning av pandemin genomförde Filmpool Nord den första digitala premiärvisningen någonsin. Norrbottningarna erbjöds tre kortfilmer hemma i tv-sofforna, som en digital variant av Filmpool Nord på turné. En av filmerna, *Vill Mer* av Bo Johan Sörensen, hade Norrbottenspremiär. Cirka 200 personer såg premiären. Filmpool Nord leder ett arbete med en digital film-pedagogisk plattform där pedagoger och elever undervisas i hur man gör och kritiskt granskar film. Detta arbete görs på nationell nivå inom Filmrikt.com. Sajten har kompletterats med ytterligare en modul, en play-tjänst. Där har vi bland annat satsat på filmer av nationella minoriteter. Fortsatt

utvecklingsarbete pågår. Under 2020 betalade bolaget ut pengar i utveckling/förproduktion/produktion/efterproduktion eller slutbetalning till 23 produktioner med kort/dokumentärer och 11 långfilm/tv-serier.

Investeringar i Norrbotten hittar unika affärsmöjligheter

Bolaget arbetar med att lyfta länets unika affärsmöjligheter som attraherar internationella investerare och etablerare. Regionens gemensamma utmaning är dock att paketera och nå ut med dessa affärsmöjligheter. Det finns en internationell attraktionskraft på gruv- och mineralområdet. Även våra energitillgångar (vattenkraft, vindkraft, bioenergi) som ger förutsättningar att investera i energiintensiva affärsproduktioner nära miljövänliga energikällor med högsta driftsäkerhet lockar. Detsamma gäller demo/testverksamhet, besöksnäringen och gigantiska infrastrukturprojekt. Kopplat till dessa unika affärsområden finns forskning och utbildning i världsklass. Bolaget har under året också kommit igång inom området storskalig landbaserad fiskproduktion, genom det regionala projektet *Arctic Maritime Fishfarm fas 2*, som drivs i samarbete med Hushållningssällskapet.

Kraftsamling för stärkt etableringsarbete i kommunerna

Vårens globala klimatkonferens Demo North Summit arrangerades av Investeringar i Norrbotten och genomfördes i Norrbotten. Demo North visade upp de förutsättningar som Norrbotten erbjuder för världsledande test- och teknikomställningar inom flera branscher. Norrbotten är alltså attraktivt för etablerare och investerare. Som ett led i att stärka arbetet med etableringar följdes konferensen upp med en dag tillsammans med kommunerna och Investeringar i Norrbotten den 25 augusti. Syftet var att kraftsamla kring etablerings- och investeringsarbete tillsammans och att stärka kommunernas arbete genom att bygga lokala team med hjälp av det gemensamma bolaget Investeringar i Norrbotten.

Fortsatta insatser under pandemin

Företag i Norrbotten har under perioden kunnat fortsätta att söka finansiering hos Region Norrbotten i form av statliga medel (1:1) och EU-medel för omställning i sitt företag. Ett omfattande arbete har genomförts internt för att regionens administrativa system (Nyps) ska fungera på ett användarvänligt sätt för företagen. En kontinuerlig dialog förs även med kommunernas näringslivschefer för att fånga upp eventuella behov av insatser som till exempel i fallet med branden på Polarbröd i Älvsbyn.

Små företag och enskilda näringsidkare är hårt drabbade av pandemin. De har haft svårt att ta del av de statliga krisstöden och de lokala marknaderna har ställts in. En stor del av deras intäkter har därför försvunnit. De näringar som har gått fortsatt bra under pandemin har i vissa kommuner fångat upp de små företagen inom besöksnäring och handel/hantverk med tillfällig anställning.

Stora anspråk på projektstöd och företagsstöd

Det har varit ett högt söktryck från projektägare och företag i Norrbotten både med anledning av coronapandemin för insatser i krisande näringar men även för medfinansiering av EU-program som ERUF, ESF och Interreg. Det har medfört att prioriteringarna blivit hårdare under slutet av året där en del satsningar erhållit lägre belopp eller ingen finansiering alls. Förutom coronacheckar har även delfinansiering av företagets satsningar skett i tillverkningsindustrin, tjänsteföretag, besöksnäring och hantverk inom kulturella och kreativa näringar.

Samarbetet med kommunernas näringslivskontor har fortsatt under perioden men de flesta möten har genomförts digitalt. Fysiska möten har genomförts i Överkalix och Älvsbyn. Satsningen på klusterutveckling kallad Loket med finansiering från EU har startat upp efter en del förseningar på grund av coronapandemin. Ett advisory board är bildat och det kluster som är först ut i arbetet är besöksnäringen där samverkan är inledd.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal inkomna ansökningar och antal projektägare som mått på regionalt engagemang för utveckling - Projektstöd - Företagsstöd	RUN	Öka		
Utveckla samordning med näringslivskontor, antal företag som får stöd i jämställdhetsintegrering	RUN	15		
Aktivitet: Utveckla klusterprogram för Norrbottens Smart Diversifieringsområden	RUN	Program utvecklas		

Framgångsfaktor: Civila samhället är en viktig part i samhällsutvecklingen

Överenskommelse med civilsamhället framtagen

Under året har en överenskommelse mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen och civilsamhället tagits fram. Ett antal kunskapsdialoger har genomförts. Dessa har sedan legat till grund för överenskommelsen som ska fastställas under 2021.

Syftet med överenskommelsen är att skapa former för en mer formaliserad samverkan mellan Region Norrbotten, Länsstyrelsen Norrbotten och civilsamhället på regional nivå i Norrbotten.

Den regionala överenskommelsen bygger på en nationell överenskommelse som 2008 togs fram av regeringen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt idéburna organisationer inom det sociala området. Målsättningen med den regionala överenskommelsen är att parterna, utifrån sina unika roller, kunskaper och erfarenheter, tillsammans ska möta länets samhällsutmaningar och verka för ett livskraftigt Norrbotten. Överenskommelsen ska bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktig samverkan och ska förtydliga förhållningssättet till varandra.

Den överenskommelse som är framtagen mellan parterna bygger på sju principer som ska fungera som en gemensam värdegrund för samverkan. En gemensam vision, syfte och gemensamma målsättningar har tagits fram.

Målen med överenskommelsen är:

- Skapa en jämbördig dialog och gemensam viljeyttring för en stärkt samverkan mellan parterna
- Stärka civilsamhället som sektor och de unika roller de idéburna organisationerna har i samhället
- Förbättra och öka samarbetet genom att utveckla arbetssätt och stärka samspelet med lokalsamhället och omvärld

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Upprätta en gemensam överenskommelse om generella principer för samverkan mellan Region Norrbotten och civila samhället	RUN	Genomför projektet SÖK		

God livskvalitet, jämlik och jämställd hälsa

Framgångsfaktor: Unga kvinnor och män är delaktiga i samhällets utveckling

Arbetet med folkbildningen försenas

Studiecirkelmaterialet Norrbotten för alla, som arbetades fram under 2019 tillsammans med Norrbottens Bildningsförbund, har uppdaterats. Satsningen syftar till att få fler att diskutera och delta i viktiga delar som rör Norrbottens utveckling. Den breda lanseringen har emellertid försenats av den pågående pandemin. Ny lansering och spridning av materialet planeras till början av 2021.

Länsungdomsråd och Ungt samråd för ökad delaktighet

Länsungdomsrådets (LURs) arbete har under året påverkats märkbart av coronapandemin. Aktiviteter och projekt har ställt in eller skjutits på framtiden. Arbete som kunnat genomföras är etablering av samarbete med Arran-

görer i Norr för utbildning och aktiviteter av länets unga arrangörer och den rekryteringskampanj som är framtagen för spridning under 2021. Ungt samråd, initierat av den samiska ungdomsorganisationen Sáminuorra, startade upp i juni 2020 och där var LUR var inbjudna. Ungt Samråd består av representanter från alla nationella minoriteter och har fokus på nationella minoritetsfrågor ur ett ungt perspektiv.

Länsungdomsrådet höll tre möten under året, varav ett fysiskt. Deltagandet på årets Almedalen och ett seminarium tillsammans med Ungt samråd under Barnkonventionens dag i november ställdes in på grund av pandemin och rådande restriktioner. Planerade aktiviteter för att nå styrmått 2020 har flyttats fram. Målet att få fler deltagare och en breddad representation från fler kommuner i LUR har därför inte kunnat uppfyllas.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Få fler unga och en breddad representation från fler kommuner delaktiga i Länsungdomsrådet (LUR)	RUN	20 personer/12 kommuner		

Framgångsfaktor: Goda möjligheter till jämlik och jämställd utbildning och ett livslångt lärande

Kommunernas lärcentra har stärkts

En avgörande faktor för tillgång till jämlik utbildning och livslångt lärande är att det finns väl utvecklade lärcentrum i varje kommun i länet. Därför var det mycket glädjande då Skolverket i februari beviljade 17 miljoner kronor för 2020 till det gemensamma projektet Utveckling lärcentrum som berör alla 29 kommuner i Norrbotten och Västerbotten. Projektet har koordinerats av de båda regionala organisationerna och lagt grunden för en ny samverkan mellan kommuner i en större geografi.

Varje enskilt lärcentrum har under året tilldelats resurser för uppgradering av teknik. Utifrån behov och förutsättningar har varje lärcentrum kunnat utveckla nya utbildningar för fjärr- och distansundervisning, e-vägledning, gemensamma utbildningswebbar samt att personal kunnat ta del av kompetensutveckling. Arbetet har skett i samverkan mellan kommuner, både inom länet men även länsöverskridande. Samma gruppering har sökt och beviljats statsbidrag fortsatt 2021 och kan därmed fortsätta den utveckling och samverkan som påbörjats. Exempel på områden som kommer adresseras särskilt under 2021 är stöd till studerande på plats samt tillgång till högre utbildning.

Andelen flickor med gymnasieexamen minskar något medan andelen pojkar ökar. Totalt är det fler flickor som har gymnasieexamen.

Valideringsfunktion har utvecklats

Validering är ett viktigt verktyg för att bedöma, värdera och erkänna vuxnas kunskande. Validering kan förkorta en utbildningsinsats eller resultera i ett bevis som öppnar upp för inträde på arbetsmarknaden. Projektet Valideringscentrum Norr har drivits av Region Norrbotten under 2020 med målet att kunna implementera en regional valideringsfunktion som kan bistå länets vuxenutbildningar och arbetsmarknaden utifrån behov. Målet har inte kunnat nås under året då både pandemin och den interna omställningen försvårat arbetet. Vikten av att skapa regionala strukturer för validering inom ramen för livslångt lärande betonas mer än tidigare från nationellt håll. Region Norrbotten kommer under 2021 att ingå i ett nationellt projekt för att ta fram verktyg och metoder som kan bistå regioner i arbetet med att bygga upp dessa strukturer.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel gymnasieelever med examen, kvinnor	RUN	Öka		↓
Andel gymnasieelever med examen, män	RUN	Öka		↑

Framgångsfaktor: Bidrag och stöd bidrar till att förverkliga övergripande strategier och planer

Regionala utvecklingsstrategin har fått en bra start

En uppföljning av det första året med Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030, har genomförts. Den visar att mer än 85 procent av föreslagna åtgärder är påbörjade med aktiviteter. Alla åtgärder inom insatsområde *Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer* och *Hållbara transporter och tillgänglighet* är påbörjade. Inom *flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning* är 69 procent påbörjade och inom *smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap* är 68 procent påbörjade. Det är dock möjligt att det finns fler pågående aktiviteter i länet som andra aktörer har påbörjat eller genomfört.

När det gäller målsättningar och indikatorer visar utvecklingen på ett antal utmaningar. En av dessa är befolkningsutvecklingen, där Norrbotten har minskat varje år sedan år 2017. Dessutom visar befolkningsframskrivningen från SCB att Norrbotten ska minska till 238 900 personer år 2030. Detta visar att arbetet med länets attraktivitet behöver fortsätta och prioriteras.

En annan utmaning är målsättningen att Norrbotten ska ställa om transporterna för ett mer hållbart samhälle, där indikator andelen lastat/lossat gods med lastbil ska minska och överföras till järnväg och sjöfart. Statistik visar att mängden gods på lastbil har ökat med omkring 41 procent (13 604 000 ton) sedan 2017. Gods på järnväg har ökat med 5,1 procent (3 546 00 ton) och med sjöfart i Norrbotten har ökat 1,47 procent (132 000 ton). Här kan det bland annat vara en global trend med ökad e-handel som bidragit till den

kraftiga ökningen av gods på lastbil under perioden. Den nationella emissionsdatabasen visar dock att växthusgasutsläpp från inrikes transporter fortsätter att minska.

Målsättningen *stärkt entreprenörskap och företagande*, där indikatorn är minst 1 700 nya företag per år, är en annan utmaning. Statistik visar att antalet nystartade företag i Norrbotten minskat med 9,5 procent från 1 484 år 2016 till 1 343 år 2019, Norrbotten följer förhållandet till riket som också minskar under året.

Coronapandemin under 2020 har haft en stor inverkan på utvecklingsinsatserna inom kultur, näringsliv och samhällsplanering. Från april och framåt har en stor del av arbetet fokuserats på att ställa om utifrån rådande omständigheter, med inställda och framflyttade aktiviteter och med nya arbetssätt och lösningar. Hur pandemin påverkat verksamheternas möjlighet att nå långsiktiga mål och att arbeta i linje med den regionala utvecklingsstrategins förslag till åtgärder är i dagsläget svårbedömt.

Fortsatt arbete med hållbara projektstöd

Arbetet med att utveckla hållbarhetsbedömningar i samband med prioritering av projektstöden har fortsatt under perioden. Anvisningar för bedömning av projekten har utvecklats och implementerats. Vid prioritering av projekt görs en bedömning om projektets insatser leder till en miljömässig, social och ekonomisk utveckling. Under den pandemi som näringslivet har blivit drabbad av har även en avvägning gjorts mellan akuta insatser till näringslivet och mer långsiktiga satsningar som kan stärka näringslivet efter att krisen har bedarrat något.

Uppföljning Kulturplan och ny handläggningsplattform

En uppföljning av arbetet med Norrbottens kulturplans 100 utvecklingsinsatser under 2018 och 2019 har genomförts med fokus på Region Norrbottens kulturverksamheter. Kartläggningen visade vad som gjorts hittills och vilka insatser som ska prioriteras resterande planperiod. Då analysen visade på en hög genomförandegrad indikerar detta att de regionala kulturverksamheterna i hög grad arbetar enligt kulturplanens utvecklingsinsatser och intentioner. 2020 har kulturenheten fortsatt arbetet med fokus på att utveckla processerna kopplat till handläggning och sökande av stöd samt en översyn av de bidrag som fördelas.

Kulturdata-basen som varit det system som kulturenheten använt för att bereda olika typer av projekt och insatser stängdes vid 2020 års utgång ned. En ny sök- och handläggningsplattform behöver anskaffas kopplat till kulturstöden. Våren 2020 inleddes ett arbete med Tillväxtverket för att bygga och implementera en kulturanpassning av deras sök- och handläggningsplattform Min Ansökan/ NYPS. Planen är att ha anpassningen på plats våren 2021. Innehållet i det nya systemet är framtaget genom intern utvärdering och analys baserat på det tidigare systemets styrkor och svagheter utifrån både användares och handläggares behov och synpunkter.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Kartlägga och utveckla rutiner och arbetssätt gällande handläggning av bidrag och stöd	RUN	Kartläggning genomförd, rutiner och arbetssätt införda		

Tydligt regionalt ledarskap

Framgångsfaktor: Aktiv dialog i samspel med regionala aktörer för att vara rösten i territoriet

Regionens arbete inom Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR)

Region Norrbotten är medlem i Conference of Maritime and Peripheral Regions (CPMR) som är ett nätverk av maritima och perifera regioner i Europa. Arbetet är uppdelat i geografiska kommissioner och Norrbotten är en del av Östersjökommissionen. Under året har regionen valt att lyfta frågor inom bland annat grön omställning och hållbara transporter.

På initiativ av Region Norrbottens inkluderar Östersjökommissionens position om grön omställning nyttan med aktivt skogsbruk, möjligheterna med gröna vätgasteknologier och behovet av finansiering för att bygga strukturer som kan genomföra klimatåtgärderna. Östersjökommissionens årsmöte den 21 oktober 2020 antog en resolution för året som var i linje med Region Norrbottens ställningstaganden angående regionernas centrala roll i EU:s återhämtningsplan och EU:s budget; EU-strategi för Östersjöregionen; Grön återhämtning; Ökad tillgänglighet och hållbara transporter samt hållbar turism.

Region Norrbotten har haft ansvaret för CPMRs Östersjökommission till sammans med Region Västerbotten sedan 2015 med målet att Östersjökommissionens sekretariat ska vara självfinansierad av sina medlemsavgifter och att placeringen ska vara i Bryssel. Genom extern rekrytering och placering i Bryssel har organisationen attraherat fler medlemmar, blivit en känd Östersjölobbyaktör och kunnat höja medlemsavgifterna så att organisationen var självfinansierad vid överlämnandet halvårsskiftet 2020.

Ordförandeskap Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)

Region Norrbotten har innehaft ordförandeskapet i nätverket Northern Sparsely Populated Areas under år 2019 och 2020. I nätverket produceras och antas gemensamma positioner inom olika politikområden med fokus på regional utveckling och svar skrivs på vissa av Europeiska Unionens samråd. Ett aktivt påverkansarbete sker genom möten med nyckelpersoner och organisationer på Brysselarenan. Under år 2020 har exempelvis representanter

för nätverket haft möten med Europeiska Unionens nya arktiska ambassadör och kabinettet hos den ansvariga kommissionären för regionalpolitik. Ordförandeskapet har gett regionen möjlighet att påverka vilka frågor som sätts på agendan och bidragit till att kunskap om Norrbottens förutsättningar synliggörs. Under år 2020 har frågan om Europeiska Unionens sammanhållningspolitik inför nästa programperiod 2021-2027 dominerat. För nätverket har en viktig fråga varit att säkerställa att gleshetsallokeringen bibehålls för Europas glesbefolkade områden i norr. Andra för regionen viktiga frågor är att ge en nyanserad bild av vikten av ett aktivt skogsbruk och hållbar utveckling i Arktis samt att visa på den roll som de glesbefolkade områdena i norr har för den gröna omställningen.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Kännedom om Norrbotten	RUN	Öka		

Framgångsfaktor: Norrbottens möjligheter är kända så beslut på nationell och EU-nivå blir gynnsamma för Norrbotten

Regional förnyelse bidrar till ökad kunskap

Regionen har tillsammans med länsstyrelsen och Luleå Tekniska Universitet ett samarbete om att ta fram regionala analyser och rapporter i frågor som är viktiga för länets utveckling och för arbetet med att skapa förståelse för länets förutsättningar. Under 2020 har tre rapporter tagits fram:

- **Definition och kartläggning av Skogsnäringen i Norrbottens län till och med 2030:** I och med de förändringar som sker inom användningen av de norrbottniska skogarna, behöver skogsnäringen undersökas. Flertalet skogliga värden är exkluderade från dagens definition av skogsnäringen, men inkluderas i det nationella skogsprogrammets mål om mångbruk. Rapporten undersöker vilka aktiviteter som bör ingå i Norrbottens definition av skogsnäring, samt kartlägger aktiviteterna fram till och med 2030. Rapporten är tänkt att fungera som ett kunskapsunderlag om skogens värden idag och i framtiden.
- **Norrbottens roll i samhällsekonomin:** Rapporten ger en övergripande bild av Norrbotten som ett produktivt län som har haft hög tillväxt i sysselsättningen och som ökat sitt bidrag till BNP under 2000-talet. Det är särskilt gruvindustrin som har varit en viktig tillväxtmotor och denna sektor har också en viktig nationell betydelse på en rad olika sätt, till exempel som betydande del av landets export.
- **Agenda 2030:** Rapporten ska ge en ökad förståelse för hur ett regionalt anpassat ramverk för uppföljning av regionala aktörers hållbarhetsarbete samt hur Agenda 2030 potentiellt kan utformas och vilka utmaningar som finns kring att göra detta.

Kännedom om Norrbotten

Jokkmokk Arctic Talks genomfördes i samband med Jokkmokks marknad, som arrangeras första helgen i februari varje år. Jokkmokk Arctic Talks är ett samarrangemang mellan Jokkmokks kommun, Luleå tekniska universitet, Sparbanken Nord, Vattenfall och Region Norrbotten. Syftet är att sätta viktiga utvecklingsfrågor för Norrbotten på den nationella agendan och sprida kunskap om länets förutsättningar och utmaningar. Detta år handlade om Bilden av Norrbotten och hur vi når visionen från den regionala utvecklingsstrategin – Norrbotten ska vara Sveriges mest välkomnande och nytänkande län. Det globala intresset för Arktis var ett annat ämne som togs upp samt frågan om framtida elkraftsbehov i kombination med den gröna omställningen.

Arrangörerna för Almedalsveckan på Gotland meddelade i början av april att Almedalsveckan ställs in. Region Norrbotten hade påbörjat planeringen av Norrbotten i Almedalen och hunnit med ett uppstartsmöte där intresserade aktörer deltog. Som en följd av Almedalsveckans beslut ställdes även Norrbotten i Almedalen in.

Morgonrock ersattes av Let's talk

Seminarie serien Morgonrock arrangerade två seminarier i början på året innan pandemin resulterade i inställda seminarier.

- **Film som vittnar om historia och nutid:** Dokumentärfilmaren Gunilla Bresky berättar om hur bild- och filmarkiven kan användas för att göra historien begriplig
- **Hållbarhet som drivkraft för utveckling i länet:** Ida Wanhatalo och Maria Palo Isaksson talar om arbetet med att samordna de energi- och klimatpolitiska målen

För att nå ut med kunskap och information om utvecklingen i Norrbotten då Morgonrock inte kunde genomföras utvecklades plattformen Let's talk med podcasts, webinarium och seminarium. Under året producerades sex podcasts:

- **Hur tar vi vara på kompetens och skapar snabbare vägar till jobb:** Projektledare Dusanka Catak vid Valideringscentrum i norr berättar om validering som metod och om sina personliga erfarenheter.
- **Biltestnäringen – hemligheter som omsätter 1 miljard:** Ordförande för biltestföretagens samverkansorganisation i Norrbotten Robert Granström, talar om testverksamhet, elbilar och visionen om Norrbotten som ett skyltfönster för hållbara innovationer.
- **Så skapades en internationell spelsuccé i Boden:** Affärsutvecklare Emil Sandberg vid Boden Business Park berättar om utbildningen som etablerats i Boden. Den har skapat en ny näring som lockar unga nya talanger till länet.
- **Norrbotten en vinnare i den nya rymdåldern:** Johanna Bergström Roos, projektledare för RIT (Rymd för innovation och tillväxt) talar om de möjligheter som finns i den växande rymdnäringen i Kiruna.

- **Tornedalskulturen ger röst åt de tystade:** Chefen och grundaren av Tornedalsteatern Erling Fredriksson berättar om språkets betydelse för identiteten och kulturen i Tornedalen.
- **Naturturismen en vinnare i pandemins spår:** Den tillträdande VD:n Annika Fredriksson talar om trender inom turism och vad det kan betyda för Norrbotten.

Nordkalotträdet vill främja och öka samarbetet

Alla regioner och fylken på Nordkalotten har drabbats hårt av den pågående Coronapandemin. Det gränsöverskridande samarbetet har skadats hårt av stängda gränser. Nordkalotträdet, som arbetar för att främja och öka samarbetet i frågor som är viktiga för medlemsregionerna och gränskommunerna, anser att de nordiska länderna behöver jobba mer tillsammans för att säkerställa att hanteringen av framtida kriser inte får allvarliga konsekvenser i gränsregionerna. Det behövs att en grundläggande miniminivå av gränsöverskridande samarbete bibehålls även i kristider. Detta för att säkerställa gränsöverskridande offentliga tjänster. Nordkalotträdet ska undersöka hur regionerna arbetar för att utveckla regional resiliens, som blivit aktuellt under pandemin.

Grön, hållbar utveckling på Nordkalotten - det är genomgående tema i Nordkalotträdet nya handlingsprogram för åren 2021-2024. Handlingsprogrammet är reviderat efter Nordiska ministerrådets nya samarbetsprogram för regional utveckling. Handlingsprogrammet betonar vikten av att satsa på projekt som är kopplade till grön tillväxt och hållbarhet. Nordkalotträdet ska speciellt satsa på projekt som gynnar utvecklingen på landsbygden och där man kan se konkreta resultat. Man ska också satsa på barn och ungdomar, till exempel genom ungdomsrådets verksamhet. En bättre integrerad gränsöverskridande arbetsmarknad och en ökad arbetsrörlighet över gränserna är viktiga målsättningar på Nordkalotten. Nordkalotträdet ansvarar för arbetet vid Nordkalottens gränstjänst. Målet är att utveckla gränstjänsten till att bli en nationell och regional erkänt sakkunnig i gränsrelaterade frågor. Nordkalotträdet ska också undersöka möjligheterna att ta fram en gemensam mineralstrategi för Nordkalotten.

Europaforum Norra Sverige har varit aktiva

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden den berör norra Sverige. EFNS bevakar europeiska frågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier, handlingsprogram och EU:s budget. Under 2020 har EFNS antagit sexton positioner vars syfte är att tillvarata och främja norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

Sammanhållningspolitikpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU:s långsiktiga vision för landsbygdsutveckling

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Sveriges utformning av Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF) och Återhämtningsstöd för sammanhållning och Europas regioner (React-EU)
- Europaforum Northern Sweden's views on the revision of EU Arctic Policy
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på sammanhållningspolitiken inom EU:s budgetförslag samt Next Generation EU
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på nationellt program för ESF+ 2021-2027
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till Coronavirus Response Investment Initiative (CRII) COM
- Europaforum Norra Sverige vill delge synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till inrättande av Fonden för en rättvis omställning.

Infrastrukturpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter i samrådet kring hållbara flygbränslen
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på den kommande strategin för hållbar och smart mobilitet
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter i revideringen av förordning (EU) nr 1315/2013 om unionens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätverket, TEN-T
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/94/EU om utbyggnad av infrastrukturen för alternativa drivmedel

Miljö, energi och klimatpositioner

- Europaforum Norra Sveriges synpunkter på utkastet till delegerade akter om hållbar finansiering - EU:s klassificeringssystem för gröna investeringar

Forskning och Innovation samt näringslivspositioner

- Europaforums synpunkter rörande EU:s Industristrategi
- The European Forum of Northern Sweden's opinions on European Forum position: European digital innovation hubs
- EU definition of Arctic research
- Europaforum Norra Sveriges synpunkter inför EU:s nya skogsstrategi - vikten av en regional dimension som premierar redan hållbara regioner och industrier

North Swedens nya organisation

North Sweden European Office påverkar och driver frågor i det europeiska samarbetet som har betydelse för regionen. Norrbotten och Västerbotten såg tidigt behovet av att finnas på plats i Bryssel och etablerade North Sweden i Bryssel 1997. I samband med årsskiftet 2020 utökades North Sweden till att omfatta de fyra nordligaste länen. Även Mittuniversitetet och Handelskammaren i Västernorrland tillkom som nya ägare medan Länsstyrelsen i Norrbotten valde att avsluta sitt ägarskap.

Norra Sverige har ett nära samarbete i olika frågor med europeisk anknytning. Det mångåriga arbetet inom Europaforum Norra Sverige för de fyra svenska nordligaste länen framhålls av många som ett föredöme.

Regionens arbete inom Assembly of European Regions (AER)

Europa stängdes ner till följd av pandemin endast några dagar före AER skulle mötas för att diskutera territoriella angreppssätt för att stärka förhållandet mellan städer och landsbygder. AER har genom projektet Skillnet erbjudit ett stort antal webinarier och onlineplattformar för kunskapsutbyte som är direktkopplade till AER:s handlingsplan.

Under året beslutade AER att ta bort den organisatoriska uppdelningen mellan sakområden i olika kommittéer och istället fokusera på arbetsgrupper som kan vara områdesövergripande. Det innebar att Region Norrbotten som hade ordförandeskapet i kommitté 1 istället blev vice president för hela organisationen.

Påverkansarbete i allmänhet och synnerhet

Pandemin har påverkat den politiska agendan och därmed arbetet med påverkansfrågorna under 2020. Stockholmskontorets funktion som en mötesplats för samtal och påverkan har begränsats. Samtidigt har den nya verkligheten med en mängd digitala möten ökat tillgängligheten till arenor och beslutfattare. Under året har vi sett nytta med att koppla påverkansfrågorna till någon typ av händelse, egen rapport eller utredningsförslag. Samverkan med andra är även det en tydlig framgångsfaktor i arbetet med påverkansfrågor.

Hösten 2020 beslutade regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden att prioritera tjugo påverkansfrågor. Dessa har bäring på förutsättningar att genomföra regionens uppdrag, på uppdrag och mandat som regionen bör ha, samt hur tillväxtvillkor och investeringar kan främjas. Sjutton av frågorna berör nämndens ansvarsområde. Påverkansfrågorna beslutas på nationell- eller EU-nivå.

Under året påbörjades ett samarbete mellan de fyra nordligaste regionerna kring ett antal påverkansfrågor. De frågor som samarbete inletts kring är strandskydd, 1:1-medel, elförsörjning, bredbandsutbyggnad samt statlig närvaro i de regionala tillväxtprocesserna.

I slutet av 2020 presenterades utredningen om strandskydd. Region Norrbotten har som enda region deltagit i utredningens expertgrupp. Utredningens förslag, om det beslutas av riksdagen, innebär ökade möjligheter att bygga strandnära på landsbygden.

Regionens arbete med elnätsfrågor har fått stort genomslag, även nationellt. Under året har en av regionens tidigare påverkansfrågor kunnat noteras som genomförd, i och med att regeringen beslutat om medel för att kunna skjuta upp minisatelliter från Esrange.

Arbetet med regionens påverkansfrågor fortgår

Regionen har beslutat om elva påverkansfrågor. Nedan beskrivs läget per påverkansfråga samlat oavsett om frågor hanteras av styrelsen eller regionala utvecklingsnämnden.

1. Genomför förslagen i översynen av kostnadsutjämnningen mellan regionerna (regionstyrelsens ansvarsområde). Riksdagen beslutade om att genomföra förslagen i november 2019 och målsättningen med frågan är därmed uppfylld.
2. Inga juridiska gränsöverskridande hinder för vår verksamhet (regionstyrelsens ansvarsområde). Avser främst hälso- och sjukvårdsrelaterade frågor mellan gränsregionerna Sverige – Finland och Norge. Ett exempel är möjligheten för ambulanser att utföra uppdrag i andra länder än där den är stationerad. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att identifiera och beskriva juridiska hinder i den ambulanssjukvård som passerar Sveriges landsgränser mot Norge, Danmark och Finland. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2021. Pandemin har gjort att andra, mer akuta gränsfrågor, har givits prioritet under 2020.
3. Tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheter kring tillväxtfrågor (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Regionen verkar för att uppdrag som handlar om regional utveckling går till regionerna, och inte till länsstyrelserna. Påverkansfrågan handlar om en långsiktig förflyttning och gäller inte ett enstaka beslut. Under perioden maj till augusti har frågan aktualiserats då det i samband med pandemin uppstått en debatt om att de statliga tillväxtmedlen fördelas ojämnt i Sverige och därmed har regionerna olika möjligheter att agera i den kris som uppstått. Som ett led i detta har ett argumentationsmaterial tagits fram för att belysa grunden till den nuvarande fördelningen och ett möte genomförts med riksdagsledamöterna från de fyra norrlandsläna.
4. Testregion för hantering av demografiska utmaningen utifrån hälsa, vård och omsorg (regionstyrelsens ansvarsområde). I Norrbottens befolkningsstruktur är andelen äldre fyra procent högre än i riket som helhet. Regionen önskar därför få uppdrag att vara testregion för hur detta kan hanteras på ett bra sätt för hälsa, vård och omsorg. Frågan har fått lägre prioritet under den pågående pandemin.
5. Ansvar för Norrbottens landsbygdspolitik och regionala fysiska planering (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Regionen anser att en naturlig utveckling av det regionala utvecklingsansvaret är att landsbygdsprogrammet flyttas från länsstyrelserna till regionerna. Det uppdrag att ansvara för den regionala fysiska planeringen som idag getts till Region Skåne och Region Stockholm bör ges till alla regioner. Påverkansfrågan handlar om en långsiktig förflyttning och gäller inte ett enstaka beslut. Under året har inga ytterligare aktiviteter genomförts.

6. Nationellt uppdrag att bilda ett nationellt kompetenscentrum för samers hälsa (regionstyrelsens ansvarsområde). Regionen arbetar för att få ett sådant uppdrag och finansiering till detsamma för att stötta samers hälsa. Under året har regionens interna arbete i frågan stärkts i och med rekrytering av ansvarig person för satsningen samers hälsa.
7. Snabba på byggandet av Norrbotniabanan till Skellefteå och öka takten för planering och byggstart på sträckan Skellefteå – Luleå (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). I Januariavtalet mellan regeringen och samverkanspartierna står att planeringen av Norrbotniabanans färdigställande till Luleå ska intensifieras. I januari 2020 beslutade regeringen att Sverige ska ansöka om medfinansiering hos EU för förberedande utredning vad gällande Norrbotniabanans sträckning mellan Skellefteå och Luleå. När besluten från EU kom i juli fanns inte Norrbotniabanan med då andra projekt som låg närmare i tid prioriterades. Arbetet fortsätter med att sträckningen ska bli tillräckligt planerad för kunna lyftas in i nästa nationella transportplan. Bland annat driver regionen frågan om att färdigställa den Bottniska korridoren, i vilken Norrbotniabanan ingår, inför den infrastrukturproposition som väntas presenteras våren 2021.
8. Flexibel och tillåtande tillämpning av strandskyddet (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Norrbotten deltar i utredningens expertgrupp med en tjänsteperson. Region Norrbotten är den enda regionen som getts en plats i expertgruppen. Även kommunalrådet i Jokkmokk deltar (en av tre kommuner). Utöver arbetet i expertgruppen har ett digitalt seminarium arrangerats med deltagare från Norrbotten och Västerbotten. Vid seminariet deltog utredaren. Företrädare för de fyra nordligaste regionerna, samt kommunrepresentanter från samma område, skrev i oktober en debattartikel som publicerades i Dagens Samhälle. Utredningens förslår åtgärder i syfte att öka möjligheterna att bygga strandnära på landsbygden. Utredningens förslag kommer att remitteras.
9. Tydlig och förutsägbar juridisk tillståndsprocess om mineralprospektering (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Regionen deltar i en OECD-studie om regioner med gruvnäring vilken kommer ska presenteras i början av 2021. I augusti 2020 tillsatte regeringen en utredning med syfte att ge förslag till hur processen för miljötillstånd kan effektiviseras. Utredningen, En modern och effektiv miljöprövning, ska presenteras 15 december 2021. Frågan om effektivare tillståndsprocesser aktualiseras även i arbetet kring elnät och eltillförsel som regionen bedriver.
10. Utbyggnad för uppskjutning av minisatelliter från Esrange (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Utöver arbetet i expertgruppen har ett digitalt seminarium arrangerats med deltagare från Norrbotten och Västerbotten. Vid seminariet deltog utredaren. Företrädare för de fyra nordligaste regionerna, samt kommunrepresentanter från samma

område, skrev i oktober en debattartikel som publicerades i Dagens Samhälle. Utredningens föreslår åtgärder i syfte att öka möjligheterna att bygga strandnära på landsbygden. Utredningens förslag kommer att remitteras.

11. Infrastrukturen och kollektivtrafikens betydelse för besöksnäringens utveckling (regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde). Utöver arbetet i expertgruppen har ett digitalt seminarium arrangerats med deltagare från Norrbotten och Västerbotten. Vid seminariet deltog utredaren. Företrädare för de fyra nordligaste regionerna, samt kommunrepresentanter från samma område, skrev i oktober en debattartikel som publicerades i Dagens Samhälle. Utredningens föreslår åtgärder i syfte att öka möjligheterna att bygga strandnära på landsbygden. Utredningens förslag kommer att remitteras.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Framtagande av handlingsplan för genomförandet av påverkansfrågor som faller inom ramen för Främja tillväxtvillkor	RUN	Säkerställa att handlingsplaner är framtagna		

Medborgare

Perspektivet MEDBORGARE beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter för att kvinnor och män, flickor och pojkar som medborgare får sina behov tillgodosedda och som leder till det bästa livet och den bästa hälsan.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål

Strategiska mål	Färg	Framgångsfaktor
Goda kommunikationer		En infrastruktur som möter morgondagens behov
		God tillgänglighet i digital och fysisk infrastruktur
		En väl fungerande kollektivtrafik
Ett rikt och brett kulturliv		Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med bredd och spets
		Mottagarkapacitet i kommunerna

Goda kommunikationer

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Under året har en rad positiva händelser skett som skapar förutsättningar för infrastrukturen i ett längre perspektiv. Arbetet är långsiktigt och påverkas inte av pandemin. Tillgängligheten avseende flyg till och från Norrbotten har dock försämrats under året. Efter vårens nedgång skedde en viss återhämtning i början av hösten innan pandemins andra våg slog till. Kollektivtrafiken påverkas negativt av färre resenärer och att antalet tågturer har reducerats.

Ett rikt och brett kulturliv

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Trots uppnådda styrmått har pandemins påverkan på länets kulturliv och medborgarnas tillgång till fysiskt kulturutbud varit så kraftig att det inte går att säga att målet är uppnått. Det fysiska utbudet har efter mars månad varit begränsat samtidigt som det digitala utbudet ökade under den senare delen av våren. Regionens kulturverksamheter gick från att ställa in till att ställa om och anpassa sig för att hitta alternativa vägar till publiken och besökarna.

Goda kommunikationer

Framgångsfaktor: En infrastruktur som möter morgondagens behov

Långsiktigt planeringsarbete

Arbetet under året med att skapa bra förutsättningar för att utveckla Botniska korridoren som en del i det prioriterade stomnätet TEN-T har varit framgångsrikt. Med anledning av EU:s förlängning av de prioriterade transportkorridorerna Scandinavian-Mediterranean och North Sea Baltic har Region

Norrbottnen deltagit i en inledande workshop för nya medlemmar som i fortsättningen kommer vara en del av korridorforum. Region Norrbotten har också inlett ett samarbete med intressenter för att öka kapaciteten på Malm-banan och Ofotenbanan samt anslutning mot Finland.

Planeringsprocessen för transportinfrastrukturplaneringen inför nästa planpe-riod har startat och Trafikverket har på uppdrag av regeringen tagit fram ett inriktningsunderlag som är ute på remiss. Huvudbudskapet är en prioritering av underhåll och att klimatmålen är i fokus vilket innebär att ekonomiskt utrymme saknas för nya investeringar. För Norrbotniabanan skulle förslaget innebära att banan stannar i Skellefteå. Påverkansarbetet med att säkerställa och tydliggöra vikten av att färdigställa Norrbotniabanan i sin helhet pågår alltså. Norrbotniabanegruppen driver bland annat arbetet för att banan om möjligt ska kunna ansluta till Luleå C via Luleå Airport.

Genomförandet av nuvarande länstransportplan omfattar framför allt pågående byggnation av mötesseparering på väg 97 samt upphandling av mötesseparering på väg 373. Planprocessen för länstransportplan inför nästa planperiod har inletts och följer tidplanen för nationell plan för transportinfrastruktur.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med Botniska korridorprojektet som bedriver påverkansarbete för att norrlandskusten ska kunna ha en kustnära järnväg	RUN	Säkerställa progress i frågan		

Framgångsfaktor: God tillgänglighet i digital och fysisk infrastruktur

Predictive Movements

Region Norrbotten medverkar tillsammans med flera aktörer i Predictive Movement som med finansiering av bland annat Vinnova och Trafikverket ska ta fram en digital plattform. Med hjälp av artificiell intelligens (AI) ska en samverkansplats för transporter av människor och gods skapas. I första etappen adresseras samhällsutmaningen med paketleveranser på landsbygderna. Längre fram ska tillgänglighet och framkomlighet i både storstadsmiljöer och landsbygder optimeras.

En viktig drivkraft i projektet är klimatfrågan och att minska utsläppen från vägtrafiken. I nuläget pågår skarpa tester med plattformen i Ljusdal och testerna kommer under våren att även omfatta Pajala och Arjeplog.

Den digitala infrastrukturen viktig vid samhällsstörningar

Under pandemin har behov av uppkoppling ökat. Funktionen på bredbandsnäten har varit god. Branschen har samverkat för att klara behoven. IT Norrbotten som ansvarar för det läns-gemensamma fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service fick från ägarna 2020 nya uppdrag. De ska ta fram en plan för hantering av samhällsstörningar och verka för en samordnad operativ övervakning och drift av länets gemensamma samhällskritiska digitala infrastruktur.

Bolaget ska även arbeta för att långsiktigt säkra rådigheten över det regionala fibernätet. I dagsläget äger inte regionen och länets kommuner all digitala infrastruktur (fiber) som är en förutsättning för samhällets funktion och utveckling. Målet bör vara att Norrbottens regionnät består av egenägd fiber.

Bredbandsutbyggnaden går långsamt

Tillgången till 100 Mbit/s bredband varierar i Norrbotten. Den senaste statistiken från oktober 2019, visar att 78,5 procent har tillgång till minst 100 Mbit/s. Ingen kommun når upp till 90 procent. Luleå ligger högst med 86 procent. Överkalix ligger lägst med 52 procent.

87,5 procent har tillgång till 100 Mbit/s i absolut närhet, dvs bör kunna få levererat för max ca 25 000 kr utan stöd. Luleå ligger bäst till även här med knappt 94 procent. Pajala ligger lägst med knappt 63 procent. Jämfört med året innan har tillgången ökat mest i Gällivare, Överkalix, Kalix med cirka fem procentenheter i alla dessa kommuner.

En åtgärd för att få fler med tillgång till bredband om 100 Mbit/s är att öka anslutningsgraden. Regionen har tillsammans med IT Norrbotten genomfört kommunikationsinsatser till hushåll. Det primära målet är att rikta insatser till de områden och projekt där bidragsmedel blivit beviljade.

Under 2020 har insatser gjorts för att förstärka fiberkapaciteten inom valda delar i nätet samt till att utöka bredbandskapaciteten mellan vissa kommunhuvudorter. Detta för att stödja och ytterligare möjliggöra tillväxt inom datacenterverksamhet i regionen samt att tillgängliggöra mer kapacitet för ortssammanbindande nät som behövs vid utbyggnad av fiber till hushåll och företag.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Andel invånare som tackat ja till bredbandserbjudande om 100 Mbit/s	RUN	80 %		

Framgångsfaktor: En väl fungerande kollektivtrafik

Kollektivtrafiken påverkas hårt av pandemin

Kollektivtrafiken påverkades kraftigt av coronapandemin under året då den främst svarar mot arbets- och studiependling. Länstrafikens biljettförsäljning (buss) minskade totalt sett med cirka 28,2 mkr jämfört med föregående år. Detta slår hårt mot Länstrafikens ekonomi. Även Norrtågstrafiken har haft minskat antal resenärer. Avtalet mellan Norrtåg och tågoperatören är en tjänstekoncession. Det innebär att tågoperatören Vy äger alla biljettintäkter för tågtrafiken. Norrtågstrafiken hade fram till pandemins utbrott en stark utveckling av antalet resenärer, där sträckan Luleå-Boden särskilt utmärkte sig positivt.

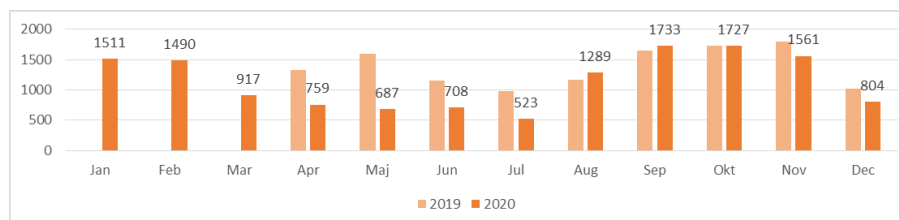
Den regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM) har kunnat ansöka om statlig ersättning för minskade biljettintäkter för länets kollektivtrafik gällande perioden 1 mars – 30 juni 2020 (jämfört med motsvarande period år 2019). RKM:s ansökan om 27 miljoner kronor beviljades och summas fördelades med 13,8 miljoner kronor till Länstrafiken för regionens stomlinjetrafik, 5 mkr till Norrtåg och resterande till kommunerna enligt nedan.

Biljettintäkter perioden 1 mars-30 juni 2020 och 2019

	1 mars - 30 juni 2020	1 mars - 30 juni 2019	Differens	
LTN	16 465 190	30 245 698	-13 780 508	-46%
Norrtåg	3 485 166	8 575 274	-5 090 108	-59%
LLT	15 298 688	22 706 227	-7 407 539	-33%
Gällivare	149 186	255 334	-106 148	-42%
Kalix	79 194	103 165	-23 971	-23%
Piteå	165 680	597 076	-431 396	-72%
Boden	565 015	719 925	-154 910	-22%
SA	36 208 119	63 202 699	-26 994 580	-43%

Pendeltågstrafiken utvecklas

Tågpendeln på sträckan Luleå-Boden som startade 2019 hade under början av 2020 en stark utveckling innan pandemin bröt ut. Antalet resenärer ökade under hösten för att åter minska under november och december.

Regionala kollektivtrafiken arbetar med Norrtåg AB med att marknadsföra tågpendeln på sträckan Luleå-Boden. Under senare delen av året har fokus varit Haparandabanan som startar persontrafik med tre dubbelturer från april 2021. En del av detta arbete består av att arbeta för att få till en koppling av tågtrafik över på den finska sidan.

Inför starten av persontrafiken på Haparandabanan har åtgärder på befintlig station genomförts i Haparanda och i Kalix har en ny tågstation byggts. En annan nyhet gällande tågtrafiken från december 2020 är att Boden nu får en uttalad nodfunktion som möjliggör tågbyten och därigenom bidrar till bättre resmöjligheter inom och utom länet.

Regionala flygplatser viktiga i pandemin men hårt drabbade

Under pandemin har det blivit tydligt hur viktiga regionala flygplatser är för regional utveckling och välfärd. Näringslivet är idag en del av en global marknad och utvecklingen av basindustrin kräver alltmer specialistkompetens. Den exportintensiva industrin i Norrbotten innebär behov av snabba och frekventa anslutningar till Arlanda för resor vidare ut i världen. De regionala flygplatserna har dessutom en viktig samhällsfunktion att upprätthålla vid samhällskriser, olyckor samt beredskap då tillgången på snabba transporter för både sjukvårdsmaterial, utrustning och inte minst sjukvårdspersonal.

Regionen har haft dialog med de regionala flygplatserna för att följa deras situation under pandemin. De har drabbats hårt då antalet resenärer minskat drastiskt med följd att chartertrafiken har minskat. Den statligt upphandlade trafiken till Arvidsjaur och Gällivare har kraftigt reducerats då bolagen har lönsamhetsproblem med få resenärer. För flygplatserna innebär det att intäkterna uteblir samtidigt som kostnader för att hålla flygplatsen öppen är kvar.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Följa arbetet med att etablera pendeltågstrafik i Norrbotten	RUN	Säkerställa progress		
Kollektivtrafikens marknadsandel	RUN	Öka		

Ett rikt och brett kulturliv

Framgångsfaktor: Tillgång till fysiskt och digitalt kulturutbud med brett och spets

Ökat digitalt kulturutbud

Coronapandemin har sedan mars 2020 starkt påverkat och minskat tillgången till kultur i Norrbotten och Sverige. Värdet och vikten av kultur i samhället har frekvent lyfts på lokal, regional och nationell nivå. Det fanns förhoppningar att en omstart för kultursektorn skulle vara möjlig under hösten. Men den ökade smittspridningen och nya restriktioner innebar att de säkerhetsanpassade kulturaktiviteterna som tidigare kunnat genomföras stängdes ned fram till årsskiftet.

Konsekvenser har varit att museer, konsthallar och teatrar haft och har stängt, turnéer ställts in, föreningar inte kunnat samlas och olika kulturaktivi-

teter ställts in eller flyttats fram på obestämd framtid. För de unga i länet har konsekvensen bland annat varit att kulturskolor gjort uppehåll i sina verksamheter. Paus i aktiviteterna har också gällt för länets amatörmusikliv kopplat till körer och olika ensembler. Under året har Norrbottens kulturverksamheter därför växelvis ställt in verksamhet, men också genom anpassningar hittat alternativa vägar till publik och besökare.

Under året har det digitala kulturutbudet ökat. En del av kulturlivet har flyttat ut på nätet vilket innebär att kulturen nått en ny publik och också blivit tillgänglig för fler. På nätet går det att ta del av digitala konserter, scenkonstföreställningar och konstvisningar som är oberoende av tid och rum och utbudet av digital kultur är rekordstort. Exempel på verksamhet och utbud som flyttat ut på nätet är utbudsdagar, livesända vernissage, visningar på museum, föreläsningar, utbildningar, nätverkande, konferenser, portfoliovisningar och digitala inspelningar som ersättning för inställda turnéer. Flera YouTube-kanaler och poddar har startats. Studio Acusticum har med stöd bland annat från Region Norrbotten kunnat spela in och förmedla konserter. Under året har Regionbibliotek Norrbotten arbetat fram en uppdaterad webbsida för barn och ungas skapande, Polarbibblo, och Norrbottens museum tagit fram en digitaliseringsplan för ett strategiskt arbete för hela museets digitala uttryck.

Behovsanpassade åtgärder

Region Norrbotten arbetar för att Norrbotten även efter coronapandemin ska ha ett rikt kulturliv präglad av kvalitet och mångfald med mänskliga möten som en viktig beståndsdel. Enkäter har genomförts för Norrbottens kulturverksamheter, kulturskapare och kommuner som visade att behoven var stora, att många verksamheter hade det svårt med få besökare, inställda aktiviteter samt avbokade uppdrag, allt med minskade intäkter som resultat. Utifrån enkäterna har behovsanpassade åtgärder satts in, bland annat i form av ett arbetsstipendium för professionella, yrkesverksamma kulturskapare. Utlysningar har gjorts för yrkesverksamma, till exempel genom residens inom dans- och konstområdet och genom uppdrag till författare och konstnärer att gestalta det som händer i vår samtid. Det har varit möjligt att frysa befintliga kulturprojekt och pågående projekt har kunnat rikta om insatserna utifrån rådande förutsättningar. Regionen har en tät dialog med kommuner och kulturskapare för att följa utvecklingen och att jobba med insatser som kan främja tillgången till kultur även efter coronapandemin.

Nationellt har kultursektorn tilldelats statliga stödpaket i olika omgångar. Under hösten kunde Region Norrbotten fördela närmare 5,2 miljoner inom ramen för Statens kulturråds insats till verksamheter som ingår i kultursamverkansmodellen för att de mildra negativa ekonomiska konsekvenser som pandemin har inneburit.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal projekt inom regionala kulturverksamheter som utvecklar digital tillgänglighet	RUN	Öka		↑

Framgångsfaktor: Mottagarkapacitet i kommunerna Arrangörer och tillgången till kultur

Det ideella arrangörskapet och arrangörsföreningarna är en viktig resurs i länets kulturella kugghjul; för tillgång till kultur för Norrbottens invånare liksom för länets turnerande kulturinstitutioner, Riksteaterns utbud och inte minst för de fria scenkonstaktörerna. Coronapandemin har under 2020 lett till att arrangörsföreningarna utsatts för stora påfrestningar. På grund av pandemin har, efter mars månad, endast begränsad publik verksamhet varit möjlig att genomföra. Inför 2021 uttrycker de lokala arrangörsföreningarna oro för hur det ska bli med deras aktiviteter, ekonomi och medlemskap och när och till vilken grad publiken kommer tillbaka.

Nytt under 2020 har varit de digitala utbudsdagarna som flera av scenkonstproducenterna genomfört och som mottagits positivt av arrangörerna. I övrigt har projektet Arrangörer i Norr under året bildat förening och fortsatt sitt arbete genom konceptet KulturCrew som riktar sig till unga som arrangörer och utövare. Kopplat till det arrangörsfrämjande målet inom samarbetet Kultur i Norr har dialog genomförts med norrlänens riksteaterkonsulenter för att få en bild av deras utmaningar, behov och utvecklingsfrågor. Region Norrbotten har stöttat Kulturföreningen Ebenesers projekt Creative Ebeneser där aktiviteter inom projektet bland annat handlar om kompetensutveckling och inspiration både för arrangörer och KKN-företagare. För att höja kommunernas kunskapsnivå gällande upphandling av offentlig konst genomfördes i mars en konferens för att skapa förutsättningar för framgångsrika samarbeten och resultat. Målet bedöms vara uppfyllt.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal insatser som utvecklar och stärker arrangörsledet	RUN	5		→

Verksamhet

Perspektivet VERKSAMHET beskriver de viktigaste målsättningarna för Region Norrbottens verksamheter att kunna bedriva arbete som är inriktat på effektivitet, säkerhet, jämställdhet, jämlikhet och kvalitet i arbetsmetoder och arbetsprocesser.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål

Strategiska mål	Färg	Framgångsfaktor
En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet		Verksamheten utvecklas för att svara mot behoven
		Mötesplatser för kulturen och det civila samhället

En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Pandemin innebar att den årliga konferensen Utveckla Norrbotten inte kunde genomföras. Som kompensation har täta dialoger med kommuner och andra organisationer genomförts. Det har gett regionen förståelse för näringslivets, kulturlivets och kommunernas utmaningar. Utifrån det har åtgärder som svarar mot pandemins effekter utformats. Två centrala samråd med företrädare för nationella minoriteter har kunnat genomföras och insatser sker för att utveckla dem ytterligare.

En välkomnande, nytänkande, hållbar och attraktiv verksamhet

Framgångsfaktor: Verksamheten utvecklas för att svara mot behoven

Dialog med kommunerna

Regionen har under året utvecklat sina dialoger med kommunerna. Den påbörjade kommuntornén avslutades hösten 2020. Pandemin och effekterna på kulturliv, näringsliv och kommunikationer till och från länet har inneburit täta dialoger med kommunerna på både politisk- och tjänstepersonnivå. På så sätt har regionen fått en bra bild över vilka åtgärder som behövs och hur våra verktyg kan utformas för bästa nytta.

I samband med branden på Polarbröds bageri etablerades en nära dialog med Älvsbyns kommun och Arbetsförmedlingen kring hur regionen och övrigt näringsliv kan vara behjälplig i kommunens utvecklingsarbete och fånga upp del av den personal som drabbats av branden. Regionen deltog även i diskussionerna som fördes inför inspelningen av Robinson i Haparanda skärgård.

De fysiska mötena ersattes med digitala möten och även de har kunnat genomföras med god kvalitet och resultat.

Konferensen Utveckla Norrbotten

Den årliga konferensen Utveckla Norrbotten har inte genomförts i år på grund av pandemin. Den var först planerad att genomföras i april men sköts upp till hösten. När det inte heller då gick att genomföra den påbörjades arbetet med att planera för en digital konferens som kommer ske under 2021.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Mötesplatser för länets aktörer för att utveckla Norrbotten	RUN	Ett forum per år		
Dialog med länets kommuner	RUN	Bibehåller eller öka		

Framgångsfaktor: Mötesplatser för kulturen och det civila samhället

Samråd och projekt för utveckling och samverkan

Under 2020 har Region Norrbotten haft två centrala samråd med samiska företrädare och två centrala samråd med företrädare för nationella minoriteter. På de centrala samråden har delar av regionens Regionala utvecklingsstrategi (RUS) och utvärdering av utvecklingsinsatser i Norrbottens kulturplan avhandlats tillsammans med andra aktuella frågor. Region Norrbotten har även haft sitt första Unga samråd med representanter för samiska och tornedalska ungdomsorganisationer. Där diskuterades bland annat möjligheter för unga att påverka samhällsutvecklingen.

Under året har regionen påbörjat en förstudie för att undersöka möjligheten att etablera en kulturell mötesplats för tornedalingar, *Kultursamlade verksamheter för tornedalingar, kväner och lantalaiset*. Förstudien tittar på innehåll, organisering och finansiering och genomförs i nära samverkan med den berörda nationella minoriteten. Förstudien ska vara klar under 2022.

Polarbibblo - centrum för barns berättelser och skapande på meänkieli, samiska och svenska, är en mötesplats på internet för barn som vill utveckla sitt skrivande och skapande. Polarbibblo utvecklas just nu på meänkieli och samiska språk och kommer i framtiden även finnas på finska. Polarbibblo drivs av Regionbiblioteket Norrbotten i samarbete med folkbiblioteken i Norrbotten. Uppdateringar sker kontinuerligt och projektet väntas vara klart 2022.

Region Norrbotten har arbetat med att genomföra dialoger inom ramen för arbetet som syftar till att formalisera samverkan med civilsamhället för att möta samhällsutmaningar. Till dessa dialoger har såväl minoritets- som kulturområdet bjudits in att delta. Målet bedöms vara uppfyllt.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Att tillsammans med nationella minoriteter och urfolket samerna arrangera forum där minoriteters kultur och utveckling är på dagordningen	RUN	Ett forum/år		

Ekonomi

Perspektivet EKONOMI beskriver hur Region Norrbotten hushållar med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en god ekonomi som ger rimlig handlingsfrihet.

Sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i strategiska mål

Strategiska mål	Färg	Framgångsfaktor
God ekonomisk hushållning	●	Verksamheten är anpassad till den aktuella intäktsnivån
Ökade intäkter	●	Skapa förutsättningar för ökad befolkning
		Mobilisera externt utvecklingskapital
		Avgifter på externa uppdrag och konsultativa tjänster
Effektiv verksamhet i paritet med rikssnittet i våra verksamheter	●	Effektiva processer
Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent	●	Ekonomiska handlingsplaner genomförs

God ekonomisk hushållning

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. De egna verksamheterna genererar ett överskott. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten som bedrivs som ett kommunalförbund och sköter kollektivtrafiken för sina medlemmar kommunerna och regionen har haft ett minskat resande och därmed minskade intäkter.

Ökade intäkter

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. En rad aktiviteter har genomförts som leder i rätt riktning. Arbetet med att ta fram EU-program som lägger grunden för mobilisering av externt kapital har påbörjats. Ett arbete har gjorts för att tydliggöra prissättning för externa uppdrag kopplat till antikvarisk medverkan, byggnadsvårdsrådgivning och efterfrågan på bilder.

Effektiv verksamhet i paritet med rikssnittet i våra verksamheter

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. Verksamheten har ingår i regionens stora genomlysning och arbetet med att identifiera jämförbara regioner pågår.

Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent

Den samlade bedömningen av måluppfyllelsen är att målet är delvis uppnått. De planerade effektiviseringarna har följt plan med undantag för kommunal-

förbundet Regionala kollektivtrafikmyndigheten som redan innan pandemin hade utmaningar.

God ekonomisk hushållning

Framgångsfaktor: Verksamheten är anpassad till den aktuella intäktsnivån

Kulturinstitutionerna

Effekterna av coronapandemin och omställningen med dess anställningsstopp har medfört att kulturinstitutionerna genererar ett överskott.

Länstrafiken i Norrbotten

Med anledning av coronapandemin har Länstrafikens passagerare minskat kraftigt. Bolagets preliminära resultat visar på ett underskott om 24 miljoner kronor, där Region Norrbottens andel uppgår till 18 miljoner kronor (avser underskottet på stomlinjerna).

Staten har gått in med särskilt riktade medel till kollektivtrafiken, totalt 3 miljarder kronor under 2020, som fördelats till respektive regional kollektivtrafikmyndighet i Sverige för perioden 1 mars – 30 juni. Länstrafiken i Norrbotten har beviljats 13,7 miljoner kronor.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Alla verksamheter bedriver verksamhet inom budget	RUN	0	▲	▼

Ökade intäkter

Framgångsfaktor: Skapa förutsättningar för ökad befolkning

Världsarvet Struves meridianbåge

Under perioden har en satsning skett på att tillgängliggöra världsarvet Struves meridianbåge på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Ett attraktivt, pedagogiskt, kulturellt och turistiskt besöksmål har utvecklats tillsammans med flera grupper. Unescos världsarv är en regional styrka såväl i civilsamhället som i näringslivet. Projektet producerar förutom olika rapporter och workshops ett set med produkt- och tjänsteidéer för fri användning, där man tagit hänsyn till gränsöverskridande, lokala och regionala aspekter. De digitala kunskapspaketerna kan laddas ner i aktörernas egna hemsidor i olika språk och delar kommer även att översättas till samiska. Miljöbilder som är tagna med hjälp av 360-gradersmetoden kan man se med sin mobil och museer kan nyttja teknologin, även med hjälp av bland annat virtuella glasögon.

Långsiktigt kommer satsningen att bygga upp och utveckla ett kulturturistiskt besöksmål som omfattar flera länder och bidrar till områdets attraktionskraft och ett intresse från övriga världen. Barnens och de ungas intresse och

kunskaper om internationella sammanhang, genom lokalkännedom och historia, ökar förståelsen av omvärlden. Skolorna kan bli inspirerade med frågor kring världsarv och Unescos roll och till och med bli så kallade Unescoskolor.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Antal projekt som inriktar sig mot attraktiva livsmiljöer ska öka	RUN	Öka		

Framgångsfaktor: Mobilisera externt utvecklingskapital

Arbetet med regionaliserade naturresursavgifter

Ökad lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser är viktigt för att Norrbotten ska kunna ha en viktig roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Både metaller och förnybar el är avgörande för att klara EU:s gröna omställning. För att belysa sambandet mellan lokal och regional acceptans för utvinning av naturresurser och ekonomisk återföring har en rapport tagits fram. Den tar sin utgångspunkt i Norrbottens roll i omställningen till ett hållbart samhälle med mindre klimatpåverkan. Rapporten visar övergripande på olika modeller på ekonomisk återföring och har presenterats på Regionala utvecklingsnämnden. Regionala utvecklingsnämnden har hösten 2020 beslutat att införandet av regionala naturresursavgifter ska vara en påverkansfråga för regionen.

Skrivarbetet för nya EU-program fortskrider

Arbetet med att skriva fram de nya EU-programmen har fortsatt med oförminskad styrka under perioden. Ett förslag till program för Regionalfonden är nu inlämnat till regeringen. Regionalfondsprogrammet innehåller förslag på insatser inom innovationer och företagande, klimat och energi och infrastruktur.

Region Norrbotten har även blivit utsedd som koordinator för framtagande av Interregprogrammet för norra Sverige tillsammans med norra Finland och norra Norge. Det nya programmet Interreg Aurora skrivs fram i samverkan med Sametinget i dialog med Näringsdepartementet och Länsstyrelsen i Norrbotten. Även EU-programmet Kolarctic skrivs nu fram i samverkan med Finska Lappland.

För övriga EU-program som ESF+ och JTF (Just Transition Fund) har Region Norrbotten ännu inte fått något uppdrag/erbjudande om att skriva fram nya handlingsplaner.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Strukturfondsprogram för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF) och Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) skrivs	RUN	Programmen är skrivna		

Framgångsfaktor: Avgifter på externa uppdrag och konsultativa tjänster

Stöd och avgifter inom kulturmiljöområdet på Norrbottens museum

Norrbottens museum har under året genomfört en översyn av externa uppdrag och avgifter. I linje med detta har museet tagit fram och beslutat om ett nytt tillvägagångssätt avseende handläggarstöd och stöd i antikvarisk bedömning till kommunerna. Tillvägagångssättet är indelat i olika nivåer beroende på förfrågningens art. Norrbottens museum har implementerat stödet och avgifterna i verksamheten under året. Det är kommunerna som har det yttersta ansvaret för att Norrbottens gemensamma kulturmiljöer bevaras och behöver stöd i detta. Det nya tillvägagångssättet kommer att underlätta detta och öka samverkan. Även prissättning för uppdrag i enlighet med Kulturmiljölagen (KML) och på uppdrag av Länsstyrelsen har setts över. Dessa uppdrag innefattar antikvarisk medverkan, dokumentationer och arkeologiska uppdrag. I översynen har även prissättningen vid efterfrågan på bilder från museets bildarkiv integrerats. Sammantaget bedöms målet vara uppfyllt.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Översyn av externa uppdrag och framtagning av riktlinje för avgifter för Norrbottens museums externa uppdrag och konsultativa tjänster	RUN	Riktlinjer framtagna och avgifter införda		

Effektiv verksamhet i paritet med rikssnittet i våra verksamheter

Framgångsfaktor: Effektiva processer

Benchmarking

Ett arbete har påbörjats med att hitta lämpliga regioner att jämföra sig med. Initialt kommer databasen Kolada, som ger kommuner och regioner stöd för

analyser och jämförelser, att användas. Systemet förvaltas och utvecklas av rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Regionen kommer även att jämföra sin verksamhet med de övriga norrlandsregionerna avseende regional utveckling.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Identifiera lämplig region för jämförelse/benchmarking	RUN	Jämförbar region identifierad		

Effektivisera verksamheterna med en kostnadsminskning på ca tio procent

Framgångsfaktor: Ekonomiska handlingsplaner genomförs

Ekonomisk uppföljning

Nämndens verksamheter följs upp kontinuerligt. Vid negativ avvikelse från verksamheternas planerade budget sker diskussioner med ansvarig chef om vilka förändringar som är nödvändiga att vidtas för att underskott inte ska uppstå. Nämnden har rådighet över kulturinstitutionerna, vilket man inte har över Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten (RKM). RKM drivs som kommunalförbund där Region Norrbotten är en av medlemmarna. Länstrafiken är ett helägt aktiebolag inom RKM.

Nämnden har ett negativt resultat för 2020 med anledning av Länstrafikens negativa resultat. Underskottet balanseras upp av kulturinstitutionerna som har ett överskott.

Styrmått		Mål 2020	Måluppfyllelse	Utveckling
Aktivitet: Löpande uppföljning av avdelningens ekonomi	RUN	Hålla budget		

Ekonomisk redovisning

Avvikelse mot budget

Regionala utvecklingsnämnden genererar ett underskott om 7,6 miljoner kronor. Årsresultatet är bättre än prognosen per oktober. Orsaken till förbättringen beror till största delen på att Länstrafikens preliminära resultat för 2020 visar på ett lägre underskott på årsbasis än per oktober.

I resultatet ingår regionens andel av Länstrafikens preliminära underskott med 18 miljoner kronor. Underskottet beror till största delen på minskade biljettintäkter kopplat till pandemin.

Verksamhetsområde kultur gör ett överskott på 10,3 miljoner kronor. Orsaken till institutionernas överskott en blandning av minskad verksamhet med anledning av coronapandemin samt anställningsstopp för rekryteringar. Norrbottensmusikens planerade turnéer har ställts in, flyttats alternativt genomförts digitalt. Även Norrbottens museum har ställt om till digitala kanaler samt att caféet varit stängt i drygt sex månader.

Under året har Region Norrbotten fått 5,4 miljoner kronor extra av Statens kulturråd. Stödet var en tillfällig förstärkning för att mildra de ekonomiska konsekvenserna av pandemin för de regionala kulturverksamheterna. Medlen fördelades till teater-, dans-, litteratur-, bild- och form samt filmkulturellt område. Förstärkningen har även främjat länets kulturella infrastruktur genom möjliggjorda insatser för Norrbottens professionella kulturskapare.

I år är sista året som Grans naturbruksgymnasium ingår i nämndens ekonomi. Från och med första juli 2020 utgår inga fler verksamhetsbidrag till Piteå kommun.

(Mnkr)	Utfall 2020-12-31	Årsbud- get 2020	Avvikelse mot bud- get 2020
Verksamhetens intäkter	402,8	382,6	+20,2
Varav regionbidrag	312,5	312,5	0,0
Varav Statens kulturråd ¹⁾	53,6	47,4	+6,2
Varav övriga intäkter ²⁾	36,7	22,7	+14,0
Verksamhetens kostnader	-409,5	-381,7	-27,8
Varav personalkostnader ³⁾	-53,8	-55,3	+1,5
Varav lokalhyra intern	-7,0	-7,0	0,0
Varav internhyra extern	-6,7	-6,5	-0,2
Varav lämnade bidrag ⁴⁾	-298,5	-271,8	-26,7
Varav övriga kostnader	-43,5	-41,1	-2,4
Resultat före avskrivningar	-6,7	0,9	-7,6

(Mnkr)	Utfall 2020-12-31	Årsbud- get 2020	Avvikelse mot bud- get 2020
Avskrivningar	-0,9	-0,9	0
Resultat	-7,6	0	-7,6

- 1) I utfallet ingår extra coronastöd från KUR 5,4 mnkr
- 2) I utfallet ingår intäkter som inte är budgeterade som ex EU-bidrag och annan extern finansiering
- 3) I utfallet ingår 5,3 mnkr som inte är budgeterade som personalkostnader. Det avser löner för projekt inom Norrbottens museum, Norrbottensmusiken och Regionbiblioteket. Avser även löner för Regionala kulturskolasamordnarprojektet och frilansande musiker som fått ersättning via personalsystemet.
- 4) I utfallet ingår Länsstrafikens underskott med 18 mnkr samt kostnader som inte är budgeterade som ingår i projektverksamheten som finansieras med externa medel.

Avvikelse mot budget

(Tkr)	2020-12
Norrbottensmusiken	4 420
Norrbottens museum	2 229
Regionbiblioteket	1 090
Kulturbidrag	1 764
Kulturfrämjande verksamhet	818
Infrastruktur/kollektivtrafik	-17 849
Näringslivsutveckling	-60
SUMMA	-7 588

Investeringar

Under 2020 har Norrbottens museum och Norrbottensmusiken investerat för 0,9 miljoner kronor, varav 0,5 miljoner är beställda men inte levererade och betalda. Konst till regionkonsten har investerats för hela budgeten, 0,5 miljoner kronor. Konstnärlig utsmyckning har framförallt genomförts på Sunderby sjukhus vid ombyggnationen av akutmottagningen och psykiatrin.

		Utfall 2020		
Typ av investering (tkr)	Av RS beslutad ram 2020	Utfall beslut före 2020	Utfall ram 2020	Summa
Inventarier, avslutade	1 500	226	210	436
Inventarier, pågående ¹⁾			468	468
Konst	500	0	508	508

		Utfall 2020		
Konstnärlig gestaltning (1 %)		1 519		1 519
TOTALT	2 000	1 745	1 186	2 931

1) Avser investeringsbudgeten för 2020. Är beställda, men ej levererade och betalda. Inredning textilmagasin Björkskatan samt konferens/personalrum Norrbottens museum.

Anslag 1:1 Regionalt tillväxtarbete

För 2020 uppgår Region Norrbottens länsanslag till 131,1 miljoner kronor inklusive en kredit om 6,5 miljoner kronor. Årets budget för nya beslut beslutades först till 160 miljoner kronor, men utökades under hösten till att omfatta 195 miljoner kronor med anledning av högt söktryck på grund av coronapandemin.

Söktrycket på projektmedlen har ökat kraftigt i slutet av perioden på grund av pandemin. Söktrycket på företagsstöd har aldrig tidigare varit så högt som under 2020. För 2020 har regionen betalat ut maximala beloppet om 131 miljoner kronor.

Åtgärd (mnkr)	Års-budget	Fattade beslut tom 2020-12	Utbetalt tom 2020-12
Regionalt företagsstöd inkl kommersiell service	70,0	74,1	62,7
Projektverksamhet	123,0	116,4	66,3
Uppföljning och utvärdering	2,0	2,0	2,0
SUMMA	195,0	192,5	131,0

Uppföljning regiondelägda bolag

Almi Företagspartner Nord AB

Almi verkar för att bärkraftiga idéer och företag ska utvecklas. Med rådgivning, lån, riskkapital och inkubation möter Almi kunder i företagandets alla faser – från idébärare till framgångsrika företagare. Arbetet är marknadskompletterande och utförs så att snedvridning av konkurrensen undviks. Almi ägs av staten tillsammans med regionala offentliga ägare och finns på 40 orter i landet.

Almi Företagspartner Nord AB verkar i Norrbotten och Västerbotten och ägs av statliga Almi Företagspartner AB till 51 procent samt av Region Norrbotten och Region Västerbotten till 24,5 procent vardera. Under 2020 tillträdde Fredric Genberg som ny vd för Almi Företagspartner Nord.

Under året har bolaget haft en kraftig ökning av förfrågningar om investeringsstöd. Bryggglån har tillkommit. Pandemin har inneburit svårigheter att fysiskt träffa kunder. Bolaget har fokuserat på strategiarbete och krav på

kundernas hållbarhetsarbete. Under året har bolaget varit verksamma i projekten:

Exportresan - Ett riktat projekt med givande aktiviteter för utveckling av nästa steg i de exportmogna företagens hållbara exportsatsning.

Konkurrenskraft 2030 - Projektet ska utveckla och befästa en metod för affärsstrategisk dialog med hållbarhetsfokus samt ta fram åtgärdsförslag för minskad energianvändning och klimatpåverkan hos små och medelstora företag i Norrbotten och Västerbotten.

ThinkBIG - Business Intercultural Group - Ett tillväxtprojekt för utrikesfödda kvinnor som driver eller har en ledarroll i företag med ambition, vilja och möjlighet att växa i Norrbotten.

Arctic Business Incubator AB

ABI är Sveriges nordligaste inkubator med verksamhet från Kiruna i norr till Skellefteå i söder. Bolagets uppgift är att skapa nya framgångsrika innovativa tillväxt- och exportbolag från alla branscher i norra Sverige. Idéerna kan komma från enskilda entreprenörer, Luleå Tekniska Universitet, institutioner och forskningsorganisationer samt existerande bolag. Bolaget ägs till nio procent av regionen och resterande av Holding Aktiebolaget vid Luleå tekniska universitet, Skellefteå industrihus AB, Luleå kommun och Stiftelsen Norrlandsfonden. Under året har Piteå kommun blivit delägare i bolaget. Bolaget finansieras utöver ägarna av Vinnova och Sparbanken Nord.

Bolaget har på grund av pandemin haft ett lägre inflöde av bolag, många idéer inom rymd och energi. Bolaget har under hösten fått klart med finansiering i Vinnovas Nationella Inkubatorprogrammet för perioden 2021-2024.

Bolaget har blivit beviljat medel från Europeiska regionala utvecklingsfonden till projektet Northern Spinoff Business, i vilket man tillsammans med LTU Business och studenter från LTU ska hitta och förädla norrbottniska affärsidéer med potential att slå internationellt. De bästa idéerna vidareutvecklas och paketeras för att kunna generera nya affärer och jobb till regionen.

BD Pop AB

Bolaget ska vara ett regionalt resurs- och produktionscentrum för populärmusik i syfte att stödja talanger, stärka den regionala musikbranschen och stimulera tillväxt av kreativa näringar.

Bolagets huvudsakliga verksamhetsområden ska vara artistutveckling, branschutveckling, inspelning, distribution, marknadsföring, kompetens- och affärsutveckling samt arrangemang i samarbete med lokala arrangörer. BD Pop ägs till 55 procent av Region Norrbotten, till 20 procent av Luleå kommun och resterande av Boden, Jokkmokk, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommuner. Arbete pågår också med att uppnå att fler av länets kommuner ska bli delägare.

Musikindustrin har påverkats mycket av pandemin. Näringar kring artister, exempelvis tjänster kring ljud och ljus samt arrangörer, har drabbats hårt då många drivs som enskilda firmor. Resultatet av den sociala distansering som blev nödvändig under våren har resulterat i att BD Pop börjat undersöka möjligheten till ett innovationsprojekt där teknik och kreativa processer möts, BD Songwriters Digital. Bolaget samarbetar med Filmpool Nord via ett gemensamt projekt för musikvideoproduktion.

Energikontor Norr AB

Bolagets uppdrag är att driva energi- och miljöfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Detta görs genom att arbeta för en ökad användning av förnyelsebar energi och en ökad energieffektivisering. Arbetet ska även bidra till ett ökat regionalt samarbete inom energi- och miljöområdet samt till regionsamverkan i EU-samarbetet. Bolaget ägs till 50 procent av regionen och till 50 procent av länets kommuner.

Bolaget stöttar offentliga verksamheter och privata företag kring hållbar utveckling inom klimat- och energiområdet. Bolaget samverkar i ett projekt med Kaunis Iron och deras transporter för att hitta en hållbar lösning av tunga transporter som en del i fossilfri gruvdrift till 2025. Arbetet fortgår med att stötta kommunerna i deras hållbarhetsarbete, strategisk miljö och klimatarbete. I projektet Konkurrenskraft 2030 stöttar bolaget tillsammans med samverkanspartners hållbarhet hos företag utifrån flera aspekter. Pandemin har påverkat verksamhet och arbetet genomförs digitalt där det fungerar.

Filmpool Nord AB

Bolagets två huvuduppdrag är att vara ett produktionscentrum för långfilm, audiovisuella verk och TV-drama samt vara ett regionalt resurscentrum innefattande bland annat filmpedagogik, barn- och ungdomsverksamhet, talangutveckling, digitalutveckling, visning och spridning av film, filmkulturella frågor och biografifrågor. Bolaget arbetar också med att stärka den regionala filmbranschen genom att lyfta fram och förmedla kontakter till regionens inspelningsmiljöer, filmarbetare, teknikbolag och serviceföretag till nationella och internationella filminspelningar. Filmpool Nord ägs till 32,86 procent av regionen och resterande ägare är elva av länets kommuner. Haparanda och Gällivare kommun beslutade att åter bli delägare i bolaget. Affären verkställs under nästa år.

Även filmbranschen har påverkats av pandemin. Produktionsbolagen har stått utanför coronastöden. Två stora produktioner är framskjutna till 2021. LasseMajas Detektivbyrå genomförs, en stor del av personalen är från Norrbotten och det är mycket studioinspelning. Det har inte varit möjligt att genomföra evenemang eller besök och många möten har genomförts digitalt. Bolaget har haft den första digitala premiärvisningen någonsin där norrbottningar erbjöds att se tre kortfilmer i hemmet.

Informationsteknik i Norrbotten AB

Bolaget ska erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service för ett utökat tjänsteutbud som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling i regionen. Bolaget ägs till 47 procent av regionen och resterande av kommunerna i länet. Under året fick bolaget en ny ordförande i Anders Lundqvist.

Pandemin har ökat behoven av uppkoppling. Bolaget har varit engagerat för att upprätthålla en god funktion på bredbandsnäten och allt har fungerat i näten. Hela branschen arbetar i samverkan för att klara behoven, som kan förändras framöver. Bolaget tillhandahåller en resurs som regional bredbandskoordinator och har en bra dialog med regionens digitaliseringskoordinator.

Investeringar in Norrbotten AB

Bolaget arbetar med att exportera kännedom och kunskap om affärsmässiga möjligheter i Norrbotten för att få fler etablerare och investerare till länet. Bolaget ska koordinera ett systematiskt proaktivt investerings- och etableringsarbete i Norrbotten och länets kommuner.

Bolaget ägs till 75,8 procent av regionen. Luleå och Piteå äger vardera 3,4 procent. Arjeplog, Arvidsjaur, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Pajala, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommuner äger vardera 1,4 procent.

Bolaget har arbetet med att lyfta Norrbottens stora fördelar utifrån fokus på hållbar utveckling, bland annat hållbar energi. Demo och test är ett annat attraktivt område, med Demo North Summit där kunder berättar varför Norrbotten blir valt. Rymd, landbaserat fiske och vätgas är andra intressanta områden för investeringar. Det finns även en stor efterfrågan efter ett hållbart sätt att producera vätgas. Coronapandemin har inte varit av avgörande betydelse för verksamheten men kan ställa till problem. Inga beslutsmöten genomförs då de behöver ske fysiskt på plats.